

Riksdagens protokoll 1999/2000:5

Måndagen den 20 september

Protokoll
1999/2000:5

Kl. 10.00 – 12.57

1 § Debatt med anledning av budgetpropositionen

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

Finansministern överlämnade regeringens proposition 1999/2000:1 med förslag till statsbudget för budgetåret 2000, reviderad finansplan, budgetpolitiska mål, ändrade anslag för budgetåret 1999, skattefrågor m.m.

Anf. 1 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Ärade ledamöter och åhörare! Den budget som regeringen i dag presenterar innebär att vi lämnar ett millennium men framför allt ett århundrade bakom oss. De gångna hundra åren har inneburit en svindlande utveckling av vårt land, från ett fattigt jordbrukssamhälle till ett högteknologiskt välfärdssamhälle. Det är historien om hur tillväxt och rättvisa, utveckling och jämlikhet gått hand i hand.

Med denna budgetproposition lämnar vi också 1990-talets ekonomiska kris och efterföljande budgetsanering bakom oss. Sverige kan med tillförsikt och självförtroende möta 2000-talet. Optimism och framtidstro kan bidra till uthållig tillväxt och ett rättvisare samhälle. Vi träder in i ett nytt millennium utifrån en ekonomisk styrkeposition. De offentliga finanserna uppvisar överskott som överträffar uppställda mål, och utgiftstaken hålls. En överenskommelse om framtidens pensioner har träffats med bred parlamentarisk förankring. Vi kan med stolthet konstatera att nettoskulden kommer att vara så gott som borta år 2002 och att bruttoskulden redan nästa år kommer att understiga 60 % av bruttonationalprodukten.

Utvecklingen på arbetsmarknaden är stark. Sysselsättningen har under det senaste året ökat med 100 000 personer, och i maj uppmättes den högsta årliga ökningen sedan SCB:s arbetskraftsundersökningar inleddes i början av 60-talet. Regeringens mål om halverad arbetslöshet till 4 % under nästa år kommer alltmer inom räckhåll. Inflationen är bland de lägsta i Europa, och ränteläget är trots internationell uppgång historiskt lågt.

Nu handlar det om att vårda och utveckla framgången, att säkra fortsatt sunda offentliga finanser och stabila priser. Det är en förutsättning för en långsiktigt hög tillväxt. Det kräver att vi även i framtiden prioriterar hårt mellan olika angelägna behov och reformer och inte låter utgifterna överskrida våra utgiftstak. Att vårda framgången innebär att ha fortsatt ansvar för de offentliga finanserna också i goda tider.

Jag är glad över att regeringen tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet med denna budgetproposition tar detta ansvar. Med en stabil ekonomisk grund kan politiken växla över till framtidens utmaningar. De vidgade klyftorna måste minskas, omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle påskyndas och arbetsutbudet och utbildningsmöjligheterna ökas. Samtidigt måste marginaleffekterna minskas. En dubbel orättvisa möter i dag många arbetslösa och lågavlönade, dels svårigheterna att få ekonomin att gå ihop, dels situationen att inte alls eller mycket lite kunna påverka den genom att ta ett arbete eller gå upp i arbetstid. För att 2000-talets första år ska präglas av utveckling och ökad jämlikhet krävs en samlad politik för tillväxt och rättvisa. Därför fullföljer vi satsningarna på ökade resurser till en bättre skola, vård och omsorg om barn, äldre och sjuka. Den starka tillväxten i kombination med de insatser vi gör via höjda statsbidrag innebär kraftiga resurstillskott för kommunsektorn. Över en femårsperiod från år 1996 till år 2001 handlar det om en nivåhöjning på över 80 miljarder kronor till kommuner och landsting.

Samtidigt är det viktigt att betona att det finns betydande regionala obalanser. Medan delar av landet präglas av hög tillväxt och växtverk har andra delar problem med vikande skatteunderlag och en åldrande befolkning. Vi kan inte acceptera att landet splittras. Tillväxt och rättvisa ska prägla hela Sverige.

De beslutade generella höjningarna av statsbidragen ligger fast, men framöver kommer det att krävas en växling från generella till mer riktade insatser. Därför anslås sammanlagt 4 miljarder kronor till det arbete som Kommundelegationen ska bedriva tillsammans med utsatta kommuner och landsting. Ett annat exempel på riktade insatser är den vårdsatsning som kommer att göras kommande år när pengar frigörs från försvaret. Totalt handlar det om 8 miljarder kronor över en treårsperiod med början år 2002. I denna proposition föreslår vi ytterligare 1 miljard kronor i en särskild vårdsatsning redan år 2001, dvs. totalt 9 miljarder kronor extra till sjukvården.

Parallellt med förstärkningar i skolan, vården och omsorgen kan vi nu också sänka skatter för tillväxt och rättvisa. Vi gör det med egna pengar, inte lånade. Utrymmet för fortsatta sänkningar kommer att stämmas av årligen och noga avvägas, dels mot det budgetmässiga utrymmet, dels mot vad samhällsekonomin tål utan att gå i kapacitetstaket och leda till en skadlig pris- och kostnadsutveckling. Löneavtal som går utöver vad samhällsekonomin tål skulle undergräva den ekonomiska politiken och tvinga regeringen att hejda en farlig utveckling. Regeringen räknar med att parterna på arbetsmarknaden kommer att axla det ansvar som åvilar dem.

De egenavgifter som är en del av finansieringen av det nya pensions-systemet har under saneringsåren inneburit en tung börda för framför allt låg- och medelinkomsttagare att bära. En större del av deras inkomster har gått åt till att betala dessa avgifter än vad fallet är för höginkomsttagarna. När nu ett utrymme växer fram att sänka skatter är det regeringens bestämda uppfattning att de som burit de tyngsta bördorna, låg- och medelinkomsttagare, är de som ska stå först i kön när kompensation för oppoffringar kan betalas ut. Därför föreslår regeringen att man i ett första steg ska kompensera för en fjärdedel av egenavgifterna genom en skattesänkning på motsvarande belopp fr.o.m. nästa år. Förutom att det är för-

delningspolitiskt rättvist och en rättvis skattesänkning är den också sund ur tillväxtperspektiv. Skattesänkningen minskar marginaleffekterna för framför allt låg- och medelinkomsttagare och bidrar därmed till ett ökat arbetskraftsutbud och förbättrade tillväxtförutsättningar. Att kunna påverka sin ekonomiska situation genom eget arbete är också en viktig rättvisefråga. Så tydligt hänger tillväxt och rättvisa ihop.

För att minska andelen inkomsttagare som betalar statlig skatt föreslår vi att brytpunkten justeras upp. Det långsiktiga målet är att återgå till principen från skattereformen, att andelen inkomsttagare som betalar statlig skatt ska vara 15 %.

Fastighetsskatten för hyreshus sänks till 1,2 % för att möjliggöra lägre hyror. Skattereduktionen för dem som tjänar högst 135 000 kr per år förlängs t.o.m. år 2000.

Sammantaget sänks skatten för individer med ca 10 miljarder kronor.

Vi föreslår dessutom en rad förbättringar i företagsbeskattningen. Reglerna för användandet av periodiseringsfond blir generösare. Flertalet stoppregler avskaffas. Kupongskatten på utdelning i utländska bolag slopas. Förslag kommer om lättnader i beskattningen av utländska experter som tillfälligt vistas i Sverige. Reglerna för beskattning av fåmansföretag, de s.k. 3:12-reglerna, kommer att ses över. Sammantaget sänks skatten för företag med ca 3 miljarder kronor nästa år och med ca 5 miljarder kronor år 2001.

Regeringen söker största möjliga förankring kring en framtida skattepolitik här i riksdagen men också ute i samhället i övrigt. Arbetsmarknadens parter spelar här en viktig roll. I sitt förslag har regeringen därför försökt att väga samman olika intressen, förslag och synpunkter som framkommit i debatten. LO:s och TCO:s synpunkter på inkomstskatteområdet har särskilt vägts in. Regeringen har också lyssnat till de synpunkter som bl.a. Företagarnas Riksorganisation och andra representanter fört fram när det gäller företagens skatter.

I och med denna budget fullföljer vi de höjningar av barn- och studiebidrag som vi tidigare utlovat. Den 1 januari nästa år höjs barnbidraget och studiebidraget med 100 kr per månad. En lika stor höjning kommer att ske den 1 januari år 2001.

I syfte att ytterligare minska marginaleffekterna och öka arbetskraftsutbudet och förutsättningarna för tillväxt avser regeringen att driva frågan om införandet av maxtaxa i barnomsorgen vidare. En sådan reform stärker rättvisan och möjligheterna till en egen försörjning för många småbarnsföräldrar, i praktiken oftast kvinnor.

I socialdemokratins 2000-tal ska alla som vill och kan ges förutsättningar att försörja sig genom arbete. En arbetsgrupp inom Regeringskansliet lägger inom kort fram en rapport med förslag om maxtaxa, allmän förskola och rätt till dagisplats för barn vars föräldrar är arbetslösa. En proposition planeras till våren.

Med de förslag som vi lägger i denna budget kommer de som har de lägsta inkomsterna att få den största ökningen av sina disponibla inkomster. Effekterna av kompensationen för egenavgiften, höjd brytpunkt, skattereduktioner för låginkomsttagare, höjt barnbidrag och sänkt fastighetsskatt för hyreshus, blir att den tiondel som har de lägsta inkomsterna får en förstärkning motsvarande 3 % av den disponibla inkomsten. Den tiondel som har de högsta inkomsterna får en ökning som motsvarar

knappt 1,4 % av den disponibla inkomsten. Förslagen i budgetpropositionen stärker kvinnors ekonomi något mer än männens ekonomi.

Förslaget om att personer över 65 år ska få behålla rätten till assistansersättning innebär en ökad trygghet för en i dag utsatt grupp. Ett detaljerat förslag kommer under nästa år.

Regeringen föreslår också att biståndet höjs med 1,3 miljarder kronor. Därmed uppnås målet om 0,72 % av bruttonationalinkomsten.

Utmaningarna när vi lämnar 1900-talet bakom oss och går in i 2000-talet är stora och inspirerande. Det gäller inte minst på miljöområdet där regeringens mål är ett samhälle i ekologisk balans. Sverige ska vara ett föregångsland i omställningen till en miljömässigt hållbar utveckling.

En viktig del i den omställningen är den gröna skatteväxlingen. De första stegen togs redan i skattereformen 1990 men nu är det dags att ta ett steg till. Därför höjs skatten på diesel, el och kärnkraft, samtidigt som resurser till kompetensutveckling i arbetslivet frigörs och jordbruket får sänkta skatter.

För att ytterligare stimulera utvecklingen mot ett hållbart Sverige föreslår regeringen ytterligare resurser till kalkningsverksamhet, till arbetet med att bevara den biologiska mångfalden, till Kemikalieinspektionen, till utveckling av teknik för framtidens miljövänliga fordon och till investeringsstöd för termisk solvärme.

Fru talman! Sammantaget innebär budgetpropositionen att Sverige kan ta steget in i 2000-talet med optimism och framtidstro. Med oss tar vi en minskande statsskuld, en sjunkande arbetslöshet, ökade resurser till skolan, vården och omsorgen samt ett batteri av åtgärder för att stärka rättvisan och tillväxten.

Många viktiga frågor står på 2000-talets dagordning. Sverige står väl rustat att ta sig an den utmaning som ligger i att skapa förutsättningar för en lång period av tillväxt och rättvisa.

Anf. 2 GUNNAR HÖKMARK (m):

Fru talman! Det finns alltid många som vill avfärda debatten om människors vardag som en simpel debatt om siffror och tabeller. Det är ett gammaldags överhetstänkande präglad av föreställningen att människors egen trygghet är mindre viktig än den trygghet som den politiska makten kan erbjuda. Det handlar om maktfullkomlighet när politiker förbehåller sig rätten att styra över andra människors vardag – över deras sjukvård, skola och välfärd – med hjälp av bidrag och skatter i form av just siffror som gör människor beroende av den offentliga makten i stället för av den egna kraften.

De debatter som i denna kammare handlar om pengar och siffror gäller nämligen i människors vardag något mycket mer än pengar och siffror. Det handlar om något så enkelt men också så viktigt som att familjen en fredagskväll ska kunna prata om vad man ska göra tillsammans på lördagen utan att behöva oroas för hur man ska klara nästa veckas ekonomi. Det handlar om något annat, om något så enkelt men så avgörande som att köpet av en ny jacka i stället för den gamla inte ska skapa så stora problem att det förstör nöjet med att gå ut tillsammans för att handla den. Det gäller värdigheten och självförtroendet hos oss som medborgare. Det är vad de siffror, tabeller och skatter som vi debatterar här i riksdagen i verkligheten handlar om.

Sverige behöver en politik där trygghet inte betyder så stora och så många bidrag som möjligt, utan där trygghet betyder att man ska behöva så få och så små bidrag som möjligt. Det är den fria ekonomin som lägger grunden för en sådan välfärdens utveckling. Det är företagandet och jobben, inte bidragen och utgifterna, som skapar välstånd.

Fru talman! Det är i detta perspektiv som budgetpropositionen måste bedömas. Det går bra för Sverige. Den svenska ekonomin ser i dag bättre ut än förra året och bättre än i våras. Det är en glädje för var och en i vårt land när det går bra, för det innebär att fler kan få arbete och att fler har möjlighet till en bättre vardag.

Men en regerings ansvar går längre än till att glädja sig åt en världsekonomi som är starkare än vad många trodde var möjligt för bara ett år sedan. Det är nu som det gäller att bygga på de erfarenheter som ligger till grund för att det går bra för Sverige.

- Det handlar om saneringen av statsfinanserna, som påbörjades i det tidiga 1990-talet. Därför är det allvarligt att regeringen i stället för att fullfölja saneringen av statsfinanserna ökar statsutgifterna. Det är i själva verket så att regeringen tvingas konstatera att med den förda budgetpolitiken spricker utgiftstaket om inget annat görs. Man tvingas redovisa att statsbudgetens underliggande underskott, när engångsförändringarna tagits bort, blir över 40 miljarder år 2000 och över 50 miljarder år 2001 – när ekonomin går som bäst.
- Det handlar om de förutsättningar som medlemskapet i Europeiska unionen skapat för människor, för företag och för den ekonomiska politiken. Därför är det oacceptabelt att regeringen trots medlemskapet ställer sig vid sidan om kärnan i det europeiska ekonomiska samarbetet.
- Kampen mot inflationen har varit framgångsrik. Trots det har regeringen valt att utforma budgetpropositionen i ett politiskt beroende till partier som vill att inflation ska vara ett politiskt alternativ till en ansvarsfull strukturpolitik. Det leder bl.a. till att regeringen i frågan om en gemensam europeisk valuta inte har någon åsikt.

Fru talman! Den politik som ligger till grund för att det går bra för Sverige har utformats bland de partier som bejaktar tillväxt, företagande och europeiskt samarbete, och den har bekämpats av de partier som regeringen nu stöder sin politik på. Det är dessa partier som nu tillåts blockera en politik för företagande och tillväxt, som avvisar en ny arbetsrätt och en flexiblare arbetsmarknad som kan möjliggöra just den sundare löneutveckling som Sverige behöver samt som driver fram ökade utgifter och nya regleringar – just en sådan politik som i slutet av 1980-talet förde Sverige in i 1990-talets problem.

Fru talman! Att det går bra för Sverige får inte undanskymmas att det finns alldeles för många som det går dåligt för i Sverige, samtidigt som det finns alldeles för få som det går bra för. En regering som vägrar att se de problem och de utmaningar vi står inför kommer inte att kunna föra en politik som lägger grunden för att det ska gå bra för fler människor i vårt land.

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

Det finns i regeringens budgetproposition inte ett ord om den växande segregation som låser människor i utanförskap och bidragsberoende och som lämnar vårt samhälle utan det kunnande, det arbete och den kreativitet som vi skulle kunna få. Och det finns därför ingen politik för en ökad social rörlighet.

Det finns ingen analys över det faktum att vi har en långsiktigt växande försörjningsbörda, där en allt mindre del av befolkningen får försörja en allt större del. Det finns därför ingen politik för hur vi ska öka tillväxten av nya jobb och nytt företagande så att vi därmed långsiktigt kan bekämpa arbetslösheten som ett samhällsekonomiskt fenomen. Det står inget om det faktum att vi har ett minskat nyföretagande. Därför finns det ingen politik för att fler ska vilja bli företagare.

Regeringen låtsas som ingenting när det gäller en av de större förändringarna i svensk ekonomi, nämligen utflyttningen av företag, företagande och företagsägande. I stället för att agera mot denna utveckling fördjupar regeringen den politik som redan har försvårat för företagandet i Sverige, bl.a. genom kärnkraftsavvecklingen, cementeringen av den nya värnskatten och fortsatt dubbelbeskattning.

I budgetpropositionen nämns inget om att vi ser samma tendens till utflyttning av företag i det nya och framgångsrika IT-företagandet. Frågor som personaloptioner, riskkapital och förmögenhetsskatt nonchaleras därför helt och hållet. Det kommer att drabba Sverige och svenskarna.

Det finns i budgetpropositionen ingenting om den utmaning som utvecklingen av den nya ekonomin med globalisering och Internet innebär för Sverige som nation och som land. Det påverkar inte i någon del regeringens analys av skattepolitiken. Därför finns inga åtgärder för att Sverige ska kunna hävda sig i en globaliserad ekonomi med stark tillväxt och rörliga skattebaser. Borde inte en regering som har ansvar för landet tänka igenom vad det innebär att skattebaserna nu blir rörligare och rörligare. Den enda hänsyn man tar till detta är att man sänker skatten för utländska företags kupongägande och utländska experter, men man gör inte det för de företag och det företagsägande som borde växa fram i Sverige.

Fru talman! Budgetpropositionen är som ett företags årsbokslut men utan affärsidé. Man räknar samman pengarna och delar ut de överskott som uppstår på grund av olika effekter: lite ökade statsbidrag, lite ökade barnbidrag, lite sänkta skatter för hushållen, lite sänkta skatter för utländska företag och för utländska experter.

Vidare: inga skattesänkningar som vänder nedgången av nyföretagande, inga skattesänkningar som ökar investeringar och företagande, inga skattesänkningar som stoppar utflyttningen av företag. I stället höjer man skatter som påskyndar utflyttningen. Man föreslår inga skatteförändringar som gynnar svenskt ägande av företag i Sverige. Snarare skapar man skatter som missgynnar ägandet av företag i Sverige.

Den mest konkreta åtgärden vad gäller det svenska företagsklimatet – avvecklingen av kärnkraften – låtsas regeringen knappt om i budgeten. Det finns ingen analys över konsekvenserna för den svenska energiintensiva industrin, trots att regeringen bara behöver tala med socialdemokratiska kommunalråd runt om i landet för att höra oron för vad som händer i bygderna runt omkring i vårt samhälle. Och till skillnad från de höjda

energiskatterna finns kostnaderna för att avveckla Barsebäck inte ens med i budgeten.

Fru talman! Regeringen för en låt-gå-politik där varje tillväxtfrämjande åtgärd blockeras av antitillväxtpartierna, där varje företagspolitisk reform stoppas av en antiföretagarkoalition i regeringspartiets stödtrupper och där Europapolitiken passiviseras av anti-Europapartierna. Resultatet ser vi i dagens budgetproposition: inga strukturella reformer, inga tillväxtfrämjande reformer, ingen offensiv politik, bara passiv taktik.

Det är en politik som drabbar människors välbefinnande och välfärd. Det är en politik som slår hårt den dag ekonomin inte går så bra som den går i dag. Det är en politik som inte är ansvarsfull. Därför behöver Sverige en ny ekonomisk politik. Det är den ekonomiska friheten som lägger grunden för välfärdens frihet. Den politiken vill vi moderater lägga till grund för det parlamentariska arbetet i Sveriges riksdag när vi behandlar denna budgetproposition.

(Applåder)

Anf. 3 LARS BÄCKSTRÖM (v):

Fru talman! I dag lägger regeringen och tre samverkande partier en bra budget på riksdagens bord. Det är knappast oväntat för någon att jag skulle säga det. Det är ungefär som att titta på TV hemma och se när TV-kocken Jan Boris Möller säger: Jag använder alltid de här kryddorna, men det har jag betalt för att säga.

Det väntar ni att vi ska säga, visst. Men ingen kan faktiskt förneka att det är en positiv budget. Den inrymmer nya satsningar för gemensam välfärd, samtidigt som vi kan sänka skatten genom att börja kompensera för de orättvisa egenavgifterna. Det skulle faktiskt vara mer oväntat om vi i de samverkande partierna inte klarade att lägga fram en bra budget i det här ekonomiska läget.

Den föregående talaren Gunnar Hökmark säger att Vänsterpartiet och jag står i vägen för ekonomisk tillväxt. Om jag har stått i vägen för tillväxt har jag i alla fall blivit rejält överkörd. Tillväxten rusar ju på så det knakar. Men jag står inte i vägen. Vi driver på för denna uthålliga tillväxt.

Ekonomin går bra, bättre än vad vi trodde i våras, långt bättre än vad den borgerliga oppositionen spådde förra julen. Minns ni som var här i riksdagen vid jul förra året att man talade om att det var död, bedrövelse och mörker? Så blev det inte.

Vi spådde fel i våras, det går bättre än väntat. Varför går det bättre nu i höst än i våras? Då ska vi kanske vara lite ärliga. Det är inte på grund av nya politiska beslut. Riksdagen har varit åtskild, det vet vi allihopa. Regeringen har haft sin semester. Det har inte fattats några politiska beslut. Orsakerna är helt enkelt ökad köpkraft på hemmamarknaden och framgångar, främst för tele- och läkemedelsindustrin. Det är bra. Framgångarna har skapats ute i arbetslivet, genom slit vid maskinen och framför datorskärmarna. De som har skapat de här framgångarna har rätt till återbäring för sitt slit och arbete, rätt till återbäring genom både bättre välfärd och mindre skatt på deras arbete. Det är rättvisa. Men vi ska inte heller sätta ljuset under ena skäppen, som det står i Skriften, för visst har politikerna och det rödgröna samarbetet bidragit till att skapa förutsättningar för denna tillväxt.

Prot. 1999/2000:5
20 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

Budgetsaneringen, som inleddes med Vänsterpartiet under hösten 1994, har lagt grunden för låg inflation och lägre räntor. Stabiliteten sedan valet 1998 har varit viktig för nya investeringar och framtidsinsatser. Det är sant. Det var många som sade att det samarbetet inte skulle hålla. Men det har hållit över en ny finansminister, en ny moderatledare. Åsbrink gick, Bildt gick, men Schyman satt kvar. Så gick det med verkligheten. Det var många som hade prognoser över utvecklingen.

Det blev alltså ingen röra, utan bara rödgrön reda har vi fått. Men allt är inte bra i Sverige. Att inte erkänna det är att blunda för verkligheten. Där har Gunnar Hökmark en poäng. Allt är inte bra, visst inte. Jag vet att det finns pensionärer som har för lite pengar, som måste klara sig på en pension under 5 000 kr i månaden. Det är klart att det inte är bra. Jag vet att de goda tiderna inte gäller alla delar av landet. Jag vet att det finns många människor, ungdomar och nya svenskar, som ställs utanför våra trygghetssystem och att det också i dessa goda tider finns alltför många som ställs utanför arbete. Jag känner personligen problemen i äldreområden och skolan, och jag vet att det behövs fler händer i vården. Därför, fru talman, behövs i goda tider lika väl som annars en aktiv opposition som gör att vi aldrig glömmer det som återstår att göra.

Så låt oss i dag diskutera de regionala obalanserna med företrädare för Centern. Låt oss föra en dialog med Kristdemokraterna om vården och omsorgen om de gamla. Låt oss resonera med Folkpartiet om vad som behöver göras i skolan. Låt oss öppna ett samtal med Moderaterna om vad vi kan göra för att bryta segregationen så att vi skapar ett samhälle där vi i handling visar att varje människa är en tillgång. Låt oss göra det. Låt oss diskutera problemen och era lösningar.

Fru talman! Jag kan inte ge några löften för andra partier. Men jag kan lova för mig och mitt parti att vi är villiga att lyssna på goda uppslag. Och lika öppen som jag är för att lyssna, lika bestämt avvisar jag förslag som saknar finansiering eller som leder till ökade klyftor och ojämlikhet.

Till Kristdemokraterna: Kom inte en gång till med fler karensdagar som besparing. Även om man införde fler karensdagar skulle det inte spara några pengar, eftersom den vinsten genom arbetsgivarinträdet – det är ju arbetsgivaren som står för sjukperioden i början – skulle hamna hos arbetsgivarna och inte hos det allmänna. Då kan vinsten hämtas in genom höjda arbetsgivaravgifter, men det är ju en skattehöjning och ingen besparing.

Ni i Folkpartiet: Kom nu inte en gång till med förslag som ska finansieras med höjd trafikförsäkring som i teorin ska ta över kostnaderna för trafikolyckor. Förutom att förslaget har många nackdelar, kan det inte genomföras under år 2000, det inser de flesta i denna kammare.

Ni i Centern och Folkpartiet: Kom inte en gång till och finansiera era förslag med mindre anslag till arbetsmarknadspolitiken. Vi har redan skurit i dessa anslag. Fler nedskärningar skulle bara leda till att fler stämplas ut eller att viktiga utbildningar måste ställas in.

Det sägs ibland att man ska lyssna till marknaden. Ja, jag var på marknad i lördags, i Årjäng i västra Värmland. Då kom det en politiker fram till mig och sade: Lars, ni i riksdagen får inte skära mera i anslaget till arbetsmarknadspolitiken. Vi kan inte anordna de utbildningar som vi ska ha. Folk kommer inte in i arbete.

Så sade man till mig på marknaden. Lyssna på den marknaden!

Till sist till er moderater som är allra värst när det gäller besparingar och skattesänkningar: Kom nu med en motion den här gången som visar vilka fördelningseffekter som era förslag kommer att få. Jag känner djup sympati när Gunnar Hökmark talar om hur familjer på fredagarna sitter och diskuterar om man har råd att köpa en jacka på lördagen. Men samtidigt sitter andra familjer och resonerar om de har råd att flyga till Bahamas på helgen, om de har råd att köpa en päls. Det är olika resonemang i olika familjer.

Jag tyckte mig höra ett halvt löfte från Bo Lundgren i vårens debatt om att moderaterna den här gången ska redovisa sina fördelningseffekter. Det har de tre samverkande partierna gjort i finansplanen, s. 39. Kommer vi att få en sådan tabell från Moderaterna, så att vi ser om det är jackköpen i den vanliga löntagarfamiljen som ska premieras eller om det är aktieköpen för helt andra familjer som ska gynnas.

Ni har haft en sommar på er sedan vi hade den förra debatten. Den här gången hoppas jag att ni kommer med bättre finansieringar, med förslag till finansieringar som gör det möjligt att diskutera era förslag till förbättringar. Men gör ni inte det, blir era alternativa förslag bara virvlande höstlov i debatten.

Och låt oss sedan gå vidare och ta itu med den ekologiska omställningen och driva på för verklig jämställdhet mellan man och kvinna. Vi tar nödvändiga steg i denna budget, men för att klara problemen långsiktigt måste vi få fler i arbete. Där är jag och Gunnar Hökmark totalt överens – jag tror att alla är överens om detta. Vi måste klara den uthålliga tillväxten.

Ni i det borgerliga lägret sade att det krävdes sänkt skatt på allt och särskilt slopad skatt på aktieutdelningar och uppriven arbetsrätt för att tillväxten skulle ta fart. Ni hade fel då, och ni har fel nu. Verkligheten har bevisat att ni hade fel.

Nej, receptet är helt annorlunda. Vi måste klara sunda offentliga finanser och se till att priser och löner inte börjar att jaga varandra igen. Inflationen är död, låt den förbli ett spöke, men inte mer än så.

För att detta ska klaras måste man ersätta monopol- och finansspelen å la Alga med riktiga investeringar, arbete och produktion. Under två decennier har börs och kapital kapat åt sig en allt större del av kakan på bekostnad av löntagare och arbete.

Lyssnade ni på Robert Weil förra söndagen i TV? Han sade att på 20 år har 1 krona på börsen blivit 20 kronor, medan det för löntagarnas del har gått från 1 krona till 1:20 kr. Ert recept är ju prövat under två decennier, och det gav ingen uthållig tillväxt.

När det går så långt att sådana ledande finansmän som Robert Weil säger att det har gått för långt, då har det gått för långt. Devisen att åt den som har ska vara givet har gällt i två decennier. Nu är det dags att göra någonting åt den.

Det gav ingen uthållig tillväxt, bara kris och mycket pengar till några få. Nu har vi börjat ändra på detta, och det är bra. Tvärtom mot vad ni borgare sade är fördelningspolitiken en nödvändig förutsättning för den svenska modellen för uthållig tillväxt.

I går morse kunde vi höra en handläggare på Moodys kreditvärderingsinstitut i USA som sade att klyftorna nog har växt i Sverige under en tid, men det är fortfarande jämnare än i många andra länder. Hon hade

nog rätt om man anlägger ett USA-perspektiv. Men hennes poäng var att den jämna fördelningen i Sverige inte var något hinder utan att det var en tillgång. Den jämna fördelningen underlättar förändringar och samförstånd.

Det är just detta som vi i Vänstern kallar för den produktiva rättvisans princip. Tänk, att alla i Sverige inte inser vad man tycker sig veta borta i New York på Moodys kreditvärderingsinstitut! Det är beklagligt.

Vad vi behöver är en stabil efterfrågan på hemmamarknaden, och det får vi med en rättvis fördelningspolitik. Nu sänks skatten för alla som tvingas att betala egenavgifter. Det blir en extra skattereduktion för dem som har de lägsta inkomsterna samtidigt som skatten för hyresgäster sänks för att möjliggöra lägre hyror.

Vi behöver en ökad produktivitet. Det får vi lättare genom stabila villkor på arbetsmarknaden. Då behövs starka fackföreningar och långsiktiga företagsledningar. Men företag som främst letar börsklipp, fusioner och *outsourcing* ger inget uthålligt bidrag till vår gemensamma välfärd.

Men ökad produktivitet får inte bli synonymt med stress och utbrändhet – där har Sture Nordh i TCO rätt. Det är att så kostnader och ofärd. I dag arbetar alltför mer och mer medan stora grupper ställs utanför arbetsmarknaden. Det är effektivt bara i det mycket korta perspektivet. Tvärtom, med bättre hushållning och teknik kan vi klara både att öka effektiviteten och att korta arbetstiden.

Vi behöver satsningar på utbildning och kompetens. Det är företaget med den effektivaste produktionen och den mest välutbildade arbetskraften som vinner i den internationella konkurrensen, inte det företag som har den lägsta skatten. Därför satsar vi nu på utbildning och kompetensutveckling i denna budget.

Vi behöver nya företag och innovationer. Därför måste vi underlätta för de mindre företagen och satsa på forskning, och det är precis vad vi gör i denna budget.

Vi behöver nätverk och samverkan mellan företag och samhälle ute i regionerna. Kanske är det dags i näringspolitiken att lära mer av Småland än att tala om Stockholms skatter.

Föregående talare tog upp utflyttningen. Ikea har i och för sig flyttat sin juridiska person till Danmark, men Ikea ligger i Älmhult. Det viktiga är var produktionen sker.

Vi behöver en modern infrastruktur, en miljö och kunskapsstruktur för ett nytt millennium. Därför gör vi nu en skatteväxling, gör ett åtagande om att bygga ut öppna bredband för hela landet, och strävar efter att ersätta långväga lastbilstransporter med mer miljöanpassade lösningar.

Fru talman ! Och vi börjar laga revorna i välfärden. Vi återställer biståndet, inte så mycket som vi skulle vilja göra, men vi tar ett viktigt steg. Vi ska nu låta de handikappade behålla sin assistent när de fyller 65 år. Det är en nödvändig reform.

Jag påstår inte att vi klarar att bygga ut folkhemmet med den här budgeten, men vi börjar renovera det. Och det är steg åt rätt håll.

Det är inte himmelriket som väntar – så högt har vi inte nått. Men kanske är det den bästa budget som går att uppnå under dessa tak.

Någon journalist skrev i våras: Vem vill fira midsommar med Bosse Ringholm? Jag tror nog att han har tillräckligt med vänner. Men fira gärna en budget som den här, kanske inte med champagne, för så bra är det inte i Sverige. Men fira att vi åter tar steg för arbete och rättvisa, och det gör nu de tre samverkande partierna.
(Applåder)

Anf. 4 MATS ODELL (kd):

Fru talman! Det går ju bra för Sverige, och Lars Bäckström tog åt sig en del av äran för detta i ett intressant och spänstigt anförande. Men plötsligt stannade han upp och sade: Men, fru talman, om vi ska vara ärliga – och det ska man ju vara, han gjorde en klar distinktion där – så har den här förbättringen skett medan regeringen haft semester och riksdagen varit hemförlovad.

Den typen av självkritik tror jag faktiskt att regeringen också borde ägna sig åt.

Visst är vår ekonomi god. Visst är det bra att kurvorna pekar åt rätt håll. Regeringen och dess stödpartier är stolta och nöjda. Det går bra för Sverige. Men hur går det för svenskarna? Hur går det för den långtidsarbetslöse, för den gamle som pendlar mellan vårdinstitutionerna, för änkor? Hur går det för kvinnan som har betalat skatt hela livet men som nu får gå och vänta i årtal på att få en höftledsoperation? Hur går det för våra ungdomar i en skolmiljö som blivit torftigare och kallare under tiden som ekonomin har förbättrats? Och hur bra går det för fattigpensionärerna, som inte har råd att gå till tandläkaren längre? Vad tänker de unga när företagen lämnar landet och tar med sig framtidstro och arbetstillfällen? Och hur går det för avfolkningslänen? Hur går det i Norrlands inland där, enligt regeringens egen proposition, sysselsättningsgraden närmast kommer att minska under åren framöver?

Ja, fru talman, hur mår Sverige? Och varför är det på detta vis i ett av de rikaste länderna i världen? Det är inte bara mer pengar som saknas i Sverige. Det som saknas är en mänsklig politik och idéer för framtiden.

Vi gläds åt den bättre konjunkturen och de nya pengar som forsar in i statskassan i Sverige med världens högsta skatter och högkonjunktur. Men det hjälper naturligtvis också regeringen att skyla över sin idétorka och gammaldags politik.

Men enligt regeringens egna prognoser kommer hundratusentals människor att få fortsätta i arbetslöshet och utanförskap under överskådlig framtid. De väldokumenterade strukturproblemen i svensk ekonomi – dålig lönebildning, högt skattetryck som leder till höga marginaleffekter, bristande konkurrens, dåligt fungerande arbetsmarknad och stora brister inom utbildning och skola – existerar knappast i regeringens åtgärdsförslag. Det är dessa strukturproblem som leder till både vårdköer och företagsflykt. Det är på gränsen till oanständigt att regeringen nu inte på allvar tar itu med dessa problem. Den höga tillväxten, som vi glädjande nog ser framför oss under de närmaste åren, riskerar ju därför att bli en parentes i en 30-årig historia av svag tillväxt. Sverige fortsätter att leda skatteligan, men vi ligger på 17:e plats i välfärdsligan.

På många håll är vårdköerna fullständigt oacceptabla. Hur tänker regeringen åstadkomma en värdig vård och omsorg för alla? Borde inte det ha presenterats här i dag? Socialministern tycks ju ha fullt upp med ideo-

Prot. 1999/2000:5
20 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

logiska tråtar om hur han till varje pris ska kunna mota bort pengar från medborgarnas sparande i aktiefonder till investeringar i sjukhus och en bättre vård. När tänker ni börja lyssna på patienterna, de vårdanställda och deras fack som uppenbarligen vill ha hjälp av en mångfald av privata initiativ? När ska det bli så att svenska undersköterskor, sjuksköterskor och läkare börjar vända hem från Norge för att den svenska vården sjuder av arbetsglädje med gamla och nya vårdgivare som tävlar med bra patientbemötande, hög kvalitet och god omsorg?

Fortfarande får inte heller alla barn en bra och trygg uppväxt och skolgång. Det är inte konstigt att föräldrar och lärare misströstar på denna regering. I dag läser vi om Lärarförbundets undersökning, som pekar på att uppemot hälften av landets kommuner själva anser att de inte klarar av att fylla upp målen för en bra skola. Så länge inte varenda skola i varenda kommun fungerar, går det inte bra för Sverige. Och hur bra går det för ett land där rättssamhället får förfalla? Den kamerala politik som just nu drabbar domstolarna skapar så långa väntetider mellan brott och dom att tilltron till rättssamhället håller på att urholkas.

Fru talman! Så länge vården, skolan, omsorgen och rättssamhället är utpräglade krisbranscher, kan vi kristdemokrater inte vara lika nöjda och belåtna som finansministern och hans stödpartier är här i dag.

Tyvärr tar regeringen inte chansen att i detta gynnsamma ekonomiska läge rätta till de djupgående strukturella problem som bl.a. gör att kommuner och landsting fortfarande går på knä, trots världens högsta skatte-tryck, trots högkonjunkturen. Lönebildning och arbetsmarknad lämnas därhän. Det talas om detta i propositionen, men den är dåligt rustad för en ökad sysselsättning. Regeringens handlingsförlamning inför dessa grundproblem och passiviteten när det gäller strukturfrågorna kan tvinga Riksbanken att höja räntan i onödan. Men regeringen har ju nu satt ned foten, läser vi. Dubbelbeskattningen av risksparandet blir kvar och förmögenhetsskatten blir kvar, utom för de allra rikaste. Det är nämligen så att en tidigare socialdemokratisk regering har befriat 17 av landets aktiemiljardärer från förmögenhetsskatt på sina aktier. Men fortfarande drabbas främst vanliga pensionärer och de som har dristat sig till att gå och gifta sig och som har nedamorterade lån på villor av förmögenhetsskatten.

Hur bra går det i längden för ett samhälle som besträffar idoga och skötsamma medborgare? Jantelagen får inte vara dominerande utgångspunkt för skatteprinciperna. Resultatet ser vi nu: Företag, kunskap och kapital fortsätter att fly landet, trots att det går så bra. Och hur bra kommer det då att gå för Sverige i framtiden?

Fortfarande pågår också en oacceptabel avfolkning av stora delar av landet, som hotar trygghet och livskvalitet för alltför många utanför storstadsregionerna. Det lär inte bli bättre när regeringens och Centrums omfattande nedläggningar av militära förband snart ska rulla i gång. Nu har regeringen dessutom sjabblat bort 3 ½ miljarder av EU-medel till lantbruk och glesbygd. Höjningen av dieselskatten har också sin udd riktad mot glesbygd och lantbruk. Vi frågar: Måste det inte gå bra för hela Sverige, Bosse Ringholm?

Regeringens familjepolitik trampar på i sann socialistisk anda. Nu vill regeringen ännu hårdare styra föräldrarna. Maxtaxan kommer dessutom, enligt Kommunförbundets beräkningar, att kosta över 8 miljarder kronor

– mer än dubbelt så mycket som vad regeringen räknar med. Den blir alltså en gökunge i den kommunala ekonomin som kommer att tränga undan andra viktiga behov. Är det något som borde vara självklart så är det att familjepolitik och barnomsorg måste handla om valfrihet, rättvisa och mer tid för barnen. Vårdnadsbidrag främjar valfrihet för småbarnsfamiljerna och skapar, till skillnad från maxtaxan, möjligheten till mer tid för barnen.

När det nu går så bra för Sverige är det pensionärerna och de studerande som blivit de stora förlorarna. Regeringens sätt att sänka inkomstskatten kommer inte pensionärerna till del. Därför vill vi kristdemokrater först höja grundavdraget, som gäller alla, samtidigt som pensionstillskottet måste höjas med avsevärt mer än de nålpengar som nu erbjuds. Med kristdemokratisk politik skulle också pensionärerna få del av den växande kakan – nu lämnas de i stället därhän av regeringen.

Fru talman! Det är glädjande att det går bra för Sverige och att alltfler nu får jobb. Det går tyvärr inte bra för alla i Sverige.

Inte heller går det bra för hela Sverige. Det allvarliga är att regeringen inte vårdar själva grunden för en långsiktig och hållbar välfärd. Vi kristdemokrater kan därför inte vara lika glada som regeringen så länge gamla fortsätter att fara illa, så länge barnen inte får en trygg och bra skola, så länge rättssamhället förfaller och så länge företag, kapital och kunskap flyr landet. Vi kommer den 5 oktober att lägga fram vårt alternativ till regeringens passiva utdelning av vad som nu kan visa sig vara tillfälliga överskott. Den välfärd blir otrygg som vilar på världens högsta skattesatser, på lättflyktiga och redan flyende skattebaser.

Sverige har fått en ny finansminister. Det räcker inte. Sverige behöver en ny politik. Sverige behöver en ny regering.
(Applåder)

Anf. 5 LENA EK (c):

Fru talman! Det går bra för Sverige. Den svenska ekonomin blir bättre och bättre. Arbetslösheten minskar, tillväxten är god och den positiva bytesbalansen växer. Överskottet i de offentliga finanserna ökar och allting ser väl bra ut – på ytan. Det är ändå fantastiskt roligt att det går bra så här långt, och vi gläds med alla dem som får det bättre, som får mer pengar över i plånboken. Centerpartiet var med och tog ett stort och tungt ansvar för att skapa förutsättningarna för de goda tider som nu råder.

Men samtidigt som tidningarna tävlar med varandra om att tala om hur bra det är och om hur snabbt hjulen snurrar, finns en baksida. Vi vet alla att nästa lågkonjunktur lurar bakom hörnet. För att vi inte ska hamna i samma djupa, svarta hål som under den förra lågkonjunkturen behövs det nu reformer. En långsiktigt god utveckling av ekonomin kräver att de strukturproblem som finns i svensk ekonomi åtgärdas. Under goda tider ska man planera för de dåliga; förändra, förbättra och förbereda. Och tillfället att göra strukturförändringar är nu, när alla kurvor faktiskt pekar uppåt. Av detta finns inget i dagens budgetproposition.

Däremot finns det en del skattesänkningar, och det är bra. Skattestrycket är alldeles för högt i Sverige. I skattesamtalen, så länge de nu har pågått, har Centerpartiet sagt att förändringar måste vara av tre slag. De ska gynna tillväxten långsiktigt, de ska gynna miljön och de ska ge män-

niskor med lite pengar i plånboken mer pengar över. Jag tycker egentligen inte att något av dessa tre mål nås långsiktigt i det här förslaget.

Det är också viktigt att nya förslag inte fungerar som bensin på en inflationsbrasa. Men om inte noggrann uppsikt hålls över ekonomin är risken att det är just budgetbensin som vi ser framför oss i dag. Av det överskott som finns vill vi i Centerpartiet, för att vi ska nå en långsiktigt hållbar, positiv utveckling av den svenska ekonomin, i princip använda en tredjedel för att amortera statsskulden, en tredjedel för strukturreformer och en tredjedel för skattesänkningar. Jag vill, i den spenderglädje som har funnits de senaste veckorna, påminna om att statsskuldsräntorna för nästa år fortfarande är över 81 miljarder kronor. Man kan jämföra med att kostnaderna för ekonomisk trygghet för familjer och barn ligger på drygt 44 miljarder.

Fru talman! Det finns en svart baksida. Det är bl.a. att 210 av landets 289 kommuner minskar i befolkning. Där försämras arbetsmarknaden. Företag läggs ned och människor tvingas flytta. I min hemkommun, Valdermarsvik, var en årskull för några år sedan 110 barn. Nu är den 60 barn. Det är en kommun i Östergötland. Det finns de som har det mycket värre än vad vi har det hemma hos mig.

Det är kommunerna som i verkligheten står för det arbete som i valdebatten till slut förkortades VSO: vård, skola, omsorg. Av de nya medel som nu lämnas till kommunerna för att de ska klara av det här är det faktiskt så att nästan allt kommer från det arbete som Centerpartiet tillsammans med regeringspartiet lade ned för några år sedan. De verkligt nya pengarna är bara en miljard kronor. Översatt hem till Valdermarsvik är det en miljon kronor – när nettobudgeten för skolan är 114 miljoner. Så är det med det.

Det finns en grupp kommuner som går förfärligt bra. Det finns andra som har väldiga problem. Det innebär att där det går bra är det växtvärk, med symtom som trafikproppar, svår bostadsbrist som särskilt drabbar människor med lite pengar och väldiga utbyggnadsbehov i barnomsorg och sjukvård.

Sveriges kommuner behöver ingen kommunakut utan en regionalpolitik som är värd namnet. De behöver satsningar på vägar. De behöver den digitala allemansrätten. De behöver utbildning som sprids ut till alla människor, också de som bor kvar. De behöver också social trygghet, kultur och framtidssatsningar. En kommunakut är egentligen inte mer värd än ett plåster på en skadad menisk. Det krävs analys, strukturåtgärder och kanske operationer för att skadan varaktigt ska läkas och knäet bli funktionsdugligt.

Nu invänder säkert finansministern att vi har tillväxtavtal som det jobbas med i länen. Ja, det finns tillväxtavtal. Men det finns egentligen inte några nya pengar. Och när vi tittar på vilka som jobbar med tillväxtavtalen undrar man: Var finns nytänkarna? Var finns företagarna? Var finns ungdomarna? Var finns kvinnorna? I vissa län är det bara en kvinna på 20 i beslutsgruppen för tillväxtavtalen. Är det framtidens människor som skriver planen för framtiden ute i länen?

Fru talman! Statsministern har sagt att Sverige ska bli en IT-nation. Det tycker vi i Centerpartiet är väldigt bra, för det tror vi är en del av lösningen på framtidsproblemen. Regeringen vill bygga ett stomnät för att binda samman kommunerna. Med det kan man tycka att statens åta-

gande är uppfyllt. Men det är inte stomnätet som är det svåra. Det kan marknaden säkert klara av. Det är accessnätet som är det svåra, dvs. en vettig ledning fram till företagen, fram till husen, fram till människorna. Hur roligt är det på en skala från ett till tio med bredband mellan kommunhusen i Sverige?

En större satsning på att ge alla tillgång till bredbandsförbindelse och digital allemansrätt verkar låta vänta på sig. När kommer satsningen? För mer än hundra år sedan fattade riksdagen ett modigt beslut om att investera i järnvägsutbyggnad. Det var ett beslut som innebar en investering mångdubbelt större än statsbudgetens hela omfång. Kostnaden för ett digitalt bredbandsnät ut till alla ligger på 50–75 miljarder kronor. Med så lång avskrivningstid som det är på det här är det en liten satsning. Men finns modet hos finansministern ens för denna mindre infrastruktursatsning, som ändå är så viktig?

Fru talman! Centerpartiet har drivit på mycket aktivt när det gäller utbyggnad av högskolor. Det viktigaste just nu är att matcha denna utbyggnad med kvalitet. Högskolorna behöver ett andrum för att besätta lärartjänster och höja forskningsandelen, och studenterna behöver fler disputerade lärare. Vi tycker därför att utbyggnadstakten för nya högskoleplatser inte behöver vara riktigt lika hög som regeringen anser. I stället ska kvaliteten stärkas, och framför allt måste ett nytt studiemedelssystem fram. De grundläggande problemen med studiemedelssystemet, dvs. att lätta skuldbördan, öka bidragsandelen och göra det möjligt för dem som vill att arbeta vid sidan av studierna genom att rejält höja fribeloppet, kommer att finnas kvar även med det nya studiemedelsförslaget. Det är synd, för studenterna hade behövt en förbättring.

Så vill jag tala om grundskolan, och då kommer vi tillbaka till vård, skola och omsorg. Regeringen säger återigen att man sedan man tillträtt konsekvent prioriterat vård, skola och omsorg. Det enda som man konsekvent har gjort är att konstatera bristerna i skolan, och särskilt i grundskolan. Det är brist på lärare, och det är brist på resurser. Vi vet också att medlen till undervisning har minskat från 1997/98 till 1998/99 med 39 %. Nu räcker det inte med prat. Det behövs konkreta förslag. Lärare och skolbarn kan inte längre klara sig på tomma löften. Det är dags att ta krafttag inom skolan.

Fru talman! Jag skulle kunna prata mycket om trygghet och grundtrygghet när det gäller handikappade som nu får vänta nästan två år på assistenter efter pensionsdagen. Jag skulle kunna prata om småbarnsföräldrars situation, om bostadsbrist och om att biståndet ligger på FN:s skamgräns och inte på enprocentsmålet. Jag skulle kunna prata om pensionärernas situation. De får bara 25 kr extra i månaden om de inte har hög ATP, och att högkostnadsskyddet har höjts är något som särskilt drabbar dessa grupper.

Men inom social omsorg konstaterar också regeringen bristerna i dagens system. Nu måste jag vända mig delvis till Lars Bäckström. Det som vi har föreslagit är inte minskade anslag till arbetslöshetssystemen totalt och inom arbetsmarknadspolitiken. Sanningen är ju den att dagens system inte fungerar. Människor lever i sexmånadersperioder på ett sätt som är närmast förnedrande och får ägna sin tid åt att dribbla mellan olika bidragssystem för att klara sin vanliga vardag. Det som vi har föreslagit är en omfördelning och framför allt en förbättring. Det värsta pro-

Prot. 1999/2000:5
20 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

blemet är kanske inte de som är inne i systemet; det är kanske de som finns utanför, dvs. grupper som inte har lyckats etablera sig på arbetsmarknaden och som behöver socialbidrag eftersom de inte omfattas av de försäkringar som byggts upp till skydd för den enskilde vid arbetslöshet. Människor behöver trygghet, och det som behövs då är en förändring av de här systemen.

Fru talman! Jag vill säga några ord om maxtaxan. Regeringen har aviserat förslag om statligt dirigerad taxa för barnomsorg. Det tycker vi är fel. Förslaget utgår från att alla barn ska få sin omsorg i den kommunala verksamheten. Den privata och kooperativa omsorgen missgynnas rejält, valfriheten inskränks och mångfalden inom barnomsorgen hämmas. En maxtaxa gynnar särskilt föräldrar med mycket hög inkomst i förhållande till föräldrar med låg inkomst, och gynnar inte de familjer som väljer att lösa barnomsorgen på egen hand. Vi tycker att det är bättre att använda resurserna så att de kommer alla familjer till del, oavsett hur man vill lösa sin barnomsorg, och framför allt så att de gynnar de familjer som har låg inkomst. Mera tid och mera pengar till barnfamiljerna!

Lars Bäckström sade också i sitt anförande att det här budgetförslaget gynnar jämställdheten och kvinnornas situation. Det är ju faktiskt upprörande. När det gäller pensionärer, den grupp som bara får en höjning med 25 kr i månaden, är det framför allt kvinnor med låg inkomst det handlar om. Höjningen av högkostnadsskyddet som drevs igenom i våras och som står kvar drabbar framför allt kvinnor med låg inkomst. Ytterligare ett område som jag skulle vilja ta upp i det här sammanhanget är våldet mot kvinnorna och rättstryggheten i det sammanhanget som inte nämns över huvud taget. Det enda ställe där kvinnor särskilt nämns i finansplanen är s. 35, där kvinnorna är en belastning i den offentliga sektorn därför att de lever så länge. Vad är det för gynnande av kvinnor?

Slutligen vill jag ta upp miljöpolitiken. Statsministern har sagt att miljöpolitiken genomgår sin största förnyelse någonsin. Så är det tyvärr inte. I stället är det så att det inte finns något nytänkande. Man fortsätter i de fotspår som drogs upp för 20 år sedan. Det finns inga nya projekt. I stället för framtidsutveckling handlar det bildligt talat om att sopa lite runt de kretsloppscontainrar som vi beslutade om för 20 år sedan. Sverige behöver ett livskraftigt och friskt jordbruk, inte bara ur miljösynvinkel utan för jobben, kulturlandskapen och landets bytesbalans.

Förutom jordbrukets betydelse i miljöpolitiken finns här några återställare som vi också har föreslagit tidigare: 20 miljoner till kalkning, 50 miljoner till forskning, 20 miljoner till nyckelbiotoper och 3 miljoner till Kemikalieinspektionen. Men Kemikalieinspektionen har mycket allvarigare problem än så. Samtidigt ska 500 miljoner av skattebetalarnas pengar användas till utvecklingsprojekt ihop med bilindustrin. Bilindustrin klarar sig väl själv, men all annan småföretagsamhet och de mellanstora företag som jobbar med ny miljöteknik hade nog behövt de här 500 miljonerna!

Det finns inte någon grön skatteväxling. Ja, första halvan finns med, dvs. höjda skatter på energi, men den andra delen, som ska ge företagen sänkta arbetsgivaravgifter för att inte försämra konkurrensen, finns det inte ett spår av. Regeringen ser inte möjligheterna i det miljödrivna näringslivet. USA, Holland och Danmark satsar stenhårt på en samordnad

satsning på miljöexport på världsmarknaden, och den svenska regeringen har helt enkelt gömt undan två mycket bra utredningar om miljöexport.

När jag pratar med människor i svenskt näringsliv ser och hör jag att de vill och kan. Regeringen tvekar och vet inte vad man vill.

Fru talman! När så mycket behöver göras och det finns sådana spännande utmaningar i framtiden är det väldigt synd att den här budgetpropositionen ser ut som den gör. Förlorarna är företagen, familjer och människor med låg inkomst, uppfinnarna, befolkningen utanför de största städerna och framför allt pensionärerna – och jag skulle också vilja tillägga kvinnorna. Det är tråkigt!

(Applåder)

Anf. 6 KARIN PILSÄTER (fp):

Fru talman! Svensk ekonomi går bra, men budgeten är dålig. Vi i Sverige har nu ett par år av hyfsad ekonomisk utveckling framför oss, och vi har en bit avklarad bakom oss. Låt oss då ta chansen att göra någonting mycket bättre av dessa förutsättningar än vi hittills har gjort. Det här säger jag inte i första hand av hänsyn till Sveriges ekonomi eller till statsfinanserna, inflationen, bytesbalansen eller något annat abstrakt begrepp som vi argumenterar för, utan för att vi i Folkpartiet vill ha en liberal ekonomi av hänsyn till människorna, för människorna. En liberal ekonomi ger de enskilda människorna de största möjligheterna att förverkliga sina drömmar och önskningar. Det finns en stor outnyttjad potential för tillväxt. Den finns i stora och små företag, organisationer och förvaltningar. Men framför allt finns den ju hos enskilda människor. Och om den skaparkraften kan frigöras blir Sverige ett rikare land, men framför allt: Det blir ett mycket mänskligare land. Tillvaron blir bättre för oss var och en.

”Med denna budgetproposition sätts punkt för 1900-talets ekonomiska politik i Sverige.” Så inleder regeringen budgetpropositionen. Det känns ju tryggt att regeringen kan almanackan i alla fall. Det här är också en av de sista debatterna om ekonomi under det här seklet. Då kan vi konstatera att under det här århundradet är det de liberala ekonomierna som har visat sin överlägsenhet över sina motsatser – det må ha varit försök med fascism eller dess röda tvilling kommunism. The Economist gör i sitt förra nummer en genomgång av 1900-talet under rubriken Frihetsresan. Man redovisar resultat av en liberal ekonomisk utveckling och ger också många principiellt viktiga argument för en liberal utveckling. Man skriver så här: ”Den liberala benägenheten till förmån för marknadsekonomi, kapitalism och faktiskt friheten själv drivs av intellektuell ödmjukhet: acceptandet av att en process som består av konstant experimenterande, inkluderande fritt uttryckta åsikter och handlanden av miljoner människor, är troligare att leda till ett bättre och flexiblere resultat än en som grundas på en kommitté av ekonomer, politiker, byråkrater, affärsmän eller till och med journalister, som ritar upp en stor generalplan. Detta antagande är ödmjukt därför att det erkänner vår okunnighet.”

Vi kan inte veta vad människor kan, vill eller kommer att göra, men vi kan röja undan hinder i deras väg och minska olikheterna i förutsättningarna genom att alltmer av besluten flyttas över till människor själva. Det handlar om både företagande och utformningen av familjestödet.

Prot. 1999/2000:5
20 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

Vi tycker att det är mycket positivt att antalet jobb ökar i Sverige. Det hade kunnat komma tidigare, men det är desto mera välkommet nu. Den ekonomiska uppgiften är då att se till att den utvecklingen fortsätter, och det kommer den inte att göra av sig själv. Det här är den tionde konjunkturuppgången sedan andra världskriget. Att svensk ekonomi nu kan tillgodogöra sig effekterna av en internationell uppgång beror till stor del på de strukturförändringar som ändå har gjorts under 90-talet, faktiskt genomgående med Folkpartiets aktiva medverkan: EU-medlemskapet, århundradets skattereform, åtgärder mot sjukfrånvaro, Riksbankens oberoende, nya budgetprocessen och budgetsaneringen för att nämna några exempel.

Den rätta slutsatsen nu borde vara att ytterligare strukturförbättringar skulle kunna förlänga uppgången och lindra nästa nedgång – som ju faktiskt förr eller senare kommer att komma. Det som är gjort är gjort av en motvillig socialdemokrati, men det har bekämpats av Vänsterpartiet och oftast också av Miljöpartiet, så det är inte så konstigt att det nu tar stopp.

Budgeten är därför sämre än vad många hade hoppats på. Man har gett sken av att vara beredd till rejälare tag från småföretagen, man har blåst upp förväntningarna på en skattereform, många har tolkat det som att ett genomsnitt av 2 % över en konjunkturcykel skulle betyda lite mer när konjunkturen är god för att skapa utrymme för lite mindre när den inte är det osv.

Det är bra med balans i statsbudgeten. Överskottet ska ligga på 2 % över konjunkturcykeln. I den här högkonjunkturen måste det vara mer. Skattesänkningar måste man framför allt spara ihop till genom att begränsa utgifterna.

Fru talman! Många varnar för att det kan ligga en överhettning i finansriktning. Dysterkvistar, kan en nöjd finansminister avfärda dem med. Jag vill verkligen inte vara någon dysterkvist. Enligt de i budgeten inskrivna prognoserna finns det ju heller inte någon sådan nämnvärd risk. Men hur ser regeringen egentligen på rollfördelningen mellan sig och Riksbanken? Är det räntevapnet som ska lösa ett eventuellt uppkommande problem? Trots allt är ju de flesta andra prognosmakare betydligt mer optimistiska än vad regeringen själv är.

Keynes brukade säga: *In the long run we are all dead*. När man läser budgeten får man en mycket stark känsla av att regeringen tagit Keynes på orden.

Fru talman! Vi sätter också ett stort frågetecken för lönebildningen och de konsekvenser som ett misslyckande där får. Det kommer nämligen att undergräva respekten och förtroendet för regeringens hela prognos. Prognoser är ju inte starkare än den svagaste länken i kedjan.

Fru talman! Sverige behöver mindre konjunkturkänsliga finanser. Det låter inte så sexigt, men det är viktigt därför att det är bra för enskilda människor. Vi, var och en, behöver kunna veta att de spelregler som finns är giltiga något längre än under nästa kvartal. Vi kan inte ha skatteskalor som går upp och ned med den senaste prognosen från Konjunkturinstitutet. Människor behöver kunna planera sin egen ekonomi själva och veta vad som gäller för sjukersättning, veta hur mycket man behöver spara för att gardera sig och veta att barnbidragen inte åker upp och ned när New York-börsens aktörer blir nervösa. Faktum är att just de upp-

drivna kurserna på New York-börsen är en allmänt erkänd osäkerhetsfaktor.

Världsekonomin är sammanlänkad och sårbar. Mitt i detta står vi enskilda individer. Ett svenskt medlemskap i den gemensamma valutaunionen skulle göra oss mindre utsatta. EMU-medlemskap eller ej spelar tydligen ingen roll för regeringens bedömning av om det går bra eller dåligt för svensk ekonomi. Unionen nämns endast flyktigt med en referens till studiekampanjen. Vi kan ju hoppas att regeringens medlemmar själva kommer att delta i den. Det bli nästan lite patetiskt när man inser att folk som har helt olika jobb, intressen och fritidsaktiviteter med hjälp av en studiecirkel eller en debatt ska kunna ta ställning i en studiekampanj, medan regeringens företrädare som för mycket höga löner jobbar dygnet runt med de här frågorna inte anser sig veta tillräckligt mycket för att ha en åsikt som de kan argumentera för.

Fru talman! Jag tycker att det är viktigt att det är vi själva, inte yttre konjunkturer, som bestämmer. För att minska känsligheten och få upp den långsiktiga tillväxten krävs det ett sänkt utgiftstryck och sänkt skattestryck men också olika reformer som gör budgeten mer slagtålig. Det är bra för individerna. Det är bra för oss enskilda människor och därmed också bra för Sverige.

Det behövs en riktig skattereform. Det behövs en socialförsäkringsreform, arbetsmarknadsreformer, förbättringar och förenklingar för småföretagen, avregleringar av produkt- och konsumentmarknaderna, bättre fungerande utbildning och kompetensutveckling, rationell energipolitik och ett EMU-medlemskap för att ta några exempel.

Fru talman! Därför är det bra att regeringen nu äntligen håller med om att sänka skatter också kan vara bra för jobb och tillväxt. Men det hade varit mycket bättre om den hade satsat på en bred skattereform. Det som Östros och Åsbrink tidigare har bjudit in till är helt uppenbart lagt på hyllan.

När man nu ändå erkänner att sänkta skatter kan ge fler jobb, att fler jobb är bäst för tillväxten och att mer tillväxt är bäst för välfärden – varför kan man då inte dra nästa slutsats, nämligen att en skattereform ska göras? I stället är regeringen lika fullt tillbaka i sitt statiska resonemang om att man ska ha så höga skatter som krävs för att kunna betala för välfärden. Men vi vet ju att de behoven ändå någonstans är oändliga. Det viktigaste är att se till att långsiktigt kunna finansiera de välfärdsutgifter vi ska ha.

Vi kommer att lägga fram finansierade förslag på en skattereform. Den kommer även att inkludera företagandet. De satsningar som regeringen nu talar om får man visserligen att låta väldigt stora genom att räkna upp dem, men de omfattar fem tiotusendelar av BNP. Av avkrånglingen blir det mest arbetsgrupper, och varje avreglering ersätts av en ny reglering på andra håll.

Skatteväxlingen har kritiserats mycket. Vi skulle ha tyckt att det hade varit väldigt bra om regeringen använt EU-medlemskapet och Europaunionen för att se till att pressa på om gemensamma tag. EU ska ju vara en bra miljöorganisation. En av skatteväxlingskommitténs viktigaste slutsatser är just att det krävs gemensamma tag. Men därav blir det inget, utan i stället detta. Saker ska kallas vid sitt rätta namn. Det här är ingen grön skatteväxling – det är på sin höjd en svartväxling.

Prot. 1999/2000:5
20 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

Fru talman! Sänkt skatt på arbete är en av de viktigaste åtgärderna för en bra miljöpolitik. Så kan vi hushålla med resurserna och se till att låta människors skaparkraft i stället få slå igenom.

Fru talman! Även för den kommunala ekonomin har tillväxt och jobb den allra största betydelse. Inga statsbidragsökningar i världen kan jämföras med den tillväxt i det egna skatteunderlaget som fler jobb ger. Det är också det bästa villkoret för kommunernas egna arbetsförutsättningar.

Man kan säga att det går en vattendelare mellan dem som tror att mer statsbidrag är lösningen och dem som tror att mer tillväxt är det bästa för välfärden. Den ekonomiska analysen i budgeten visar tydligt just på dynamiken i tillväxten och på hur mycket de nya jobben och skatteintäkterna betyder för kommunerna. Ändå biter sig regeringens företrädare mest av allt fast i den statiska bilden av att välfärd kan skapas genom att flytta pengar från staten till kommunerna. Detta är givetvis helt fel.

Vi i Folkpartiet är rätt kritiska till att regeringens arbete på alla möjliga olika sätt mest verkar inriktas på att reglera kommunernas verksamhet och beteenden. I stället borde man göra allt för att skapa långsiktigt stabila spelregler och låta de lokala aktörerna sköta sitt jobb.

Tilltron till den statliga kompetensen är förvånansvärt stor. Inte nog med att man ska förbjuda privata sjukhus och reglera taxor – man ska t.o.m. utveckla bilar! Detta kanske är naturligt för den rödgröna majoriteten, men det passar mycket dåligt i ett liberalt samhälle. Låt var och en sköta sin uppgift! Låt företagarna utveckla sin verksamhet! Se till att skapa bra och stabila spelregler så att människor själva ska kunna forma sin verklighet och vardag!

Fru talman! Vi står nu på tröskeln till ett nytt millennium. Någonstans får man en känsla av att regeringen och Bosse Ringholm står som Alice i Underlandet vid vägskalet och frågar ugglan: Vilken väg ska jag ta? Ugglan svarar: Det beror på vart du ska. Om man då säger att man inte vet, svarar ugglan: Då spelar det ingen roll vilken väg du tar.

Vi liberaler vet vad vi vill: Människor ska kunna bestämma mer själva. När klockorna nu slår för ett millennieskifte är det dags för en ny frihetstid. Det är dags för ett liberalt alternativ, och ett sådant kommer vi att lägga fram. Den 5 oktober kommer vi att lägga fram vårt alternativa budgetförslag för frihet och rättvisa.
(Applåder)

Anf. 7 MATZ HAMMARSTRÖM (mp):

Fru talman! Finansministern! Ledamöter och åhörare! Den statsbudget för år 2000 som i dag överlämnas till riksdagen är ett resultat av en konstruktiv samverkan mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna. Den är en precisering för år 2000 av de övergripande riktlinjer som vi beslutade om i vårbudgeten.

Den stora nyheten är den kraftiga inkomstskattesänkningen och de höjda miljöskatterna. Denna skatteväxling bidrar till att korrigera obalansen mellan statens skatteinkomster från arbete och statens skatteinkomster från energi- och miljösektorn. Sedan skattereformen 1991 har inte mycket hänt för att fortsätta den då inledda miljörelateringen av skattesystemet – inte mycket mer än utredningar och diskussioner. Nu tas äntligen konkreta steg från den 1 januari nästa år.

Energiskatten på dieselolja höjs med 25 öre per liter. Det är ett steg i riktning mot att likställa skatten på dieselolja med den på bensin, som i dag är nästan 2 kr högre. Det finns inget skäl till varför det ska vara lägre skatt på dieselolja, eftersom dieseln är mer miljöpåverkande än bensinen.

Energiskatten på el höjs med 1 öre per kilowattimme. Detta motverkar det minskade incitamentet för elsparande som de senaste årens sänkning av elpriserna har medfört. Det förbättrar också den relativa lönsamheten för t.ex. solvärme och för vindkraft som har en miljöbonus som motsvarar energiskatten.

Skatten på kärnkraftsel höjs med ungefär 300 miljoner, vilket motsvarar ½ öre per kilowattimme producerad el. Den högre skattebelastningen innebär minskade ekonomiska marginaler för kärnkraftverken, vilket också medför att statens skadestånd vid lagstiftning om nedläggning minskar.

Totalt ökar inkomsterna från dessa energiskatter med ca 1,7 miljarder fr.o.m. nästa år. En mindre del av de ökade inkomsterna, ungefär 350 miljoner, används för att jämställa jordbruket med industrin när det gäller energibeskattnings. Skattelättnaden innebär en lägre beskattning på el och eldningsolja i jordbruket. Härigenom undviks konstigheter som att torkning av spannmål på egen gård varit skattebelagt, men inte torkning i större anläggningar hos t.ex. ett bondekooperativt företag.

Återstoden av inkomsterna används till sänkt skatt på arbete.

En grön skatteväxling innebär höjda miljöskatter och sänkta skatter på arbete. Hela budgeten kännetecknas av just höjda miljöskatter och sänkt skatt på arbete, även om inte Karin Pilsäter och Lena Ek vill se det.

Arbetsgivaravgifter kan sänkas på olika sätt, generellt eller selektivt. I den här budgeten har vi enats om att främst satsa på selektiva sänkningar för två ändamål, nämligen dels utöka möjligheten till kraftigt sänkta arbetsgivaravgifter för arbetsgivare som anställer personer som varit arbetslösa i mer än två år, dels förbättra villkoren för kompetensutveckling i arbetslivet genom att införa individuella utbildningskonton. Detta möjliggör sänkt arbetsgivaravgift och sänkt inkomstskatt för arbetsgivare och arbetstagare som satsar på kompetensutveckling.

Vi i Miljöpartiet har under 90-talet varit kritiska till den snabba utbyggnaden av de s.k. egenavgifterna, som nu har omvandlats till en allmän pensionsavgift. Dessa egenavgifter har en regressiv effekt på grund av att de är avdragsgilla, dvs. de drabbar relativt sett låginkomsttagare hårdare än höginkomsttagare. Därför är det bra att ett första steg nu kan tas mot att minska effekterna av egenavgifterna. Under år 2000 kompenseras löntagarna för en fjärdedel av egenavgifterna. Den tillfälliga skattereduktion med utpräglad låginkomstprofil som gäller 1999 permanentas. Vi menar att detta ger skatteförändringar som får en acceptabel fördelningspolitisk profil.

Fru talman! Den statsbudget som i dag överlämnas till riksdagen är stark. Statens finanser och svensk ekonomi är vid bättre hälsa än på mycket länge. Prognoserna för den ekonomiska utvecklingen åren 1999 och 2000 visar på väsentligt högre tillväxt och väsentligt lägre arbetslöshet än den bedömning som gjordes i våras. Detta leder bl.a. till ökade skatteinkomster för stat, kommuner och landsting.

Men, och det är viktigt, det gäller att inte gripas av övermod, att inte öppna kassakistan för mycket och stimulera fram en överhettning. En

allmän tillväxtyr köpfest har negativa konsekvenser såväl för landets ekonomi som för människa och miljö. Den leder lätt till överkonsumtion, ökad miljöbelastning och stigande priser och räntor. Det är viktigt att följa utvecklingen den närmaste tiden och inte utlova ytterligare skattesänkningar utan eftertanke och noggrann analys.

Den ökande ekonomiska aktiviteten leder till att det blir ännu viktigare att betona grön skatteväxling. Utan höjda miljöskatter kommer en snabb tillväxt att leda till ökad miljöpåverkan som kommer att synas i de gröna nyckeltal som, efter Miljöpartiets krav, numera återfinns i budgeten. Nästa år måste vi därför gå vidare med den gröna skatteväxlingen.

Det som Mats Odell sade om att kurvorna pekar åt rätt håll är inte riktigt sant. Om Mats Odell och andra lyfter blicken från de ekonomiska nyckeltalen och i stället granskar redovisningen av de gröna nyckeltalen i volym 11 av statsbudgeten kan de t.ex. se att de faktiska utsläppen av koldioxid ökat under 90-talet, trots att vi har tagit på oss att minska utsläppen.

Man kan också se att bensenhalten i luft i och för sig minskat, men att den vintertid fortfarande ligger på nivåer över lågrisknivån i flertalet tätorter.

Tillförseln av fosfor och kväve till haven minskade för tio år sedan, men har nu börjat öka igen.

Den här utvecklingen måste brytas för framtidens skull. Därför måste den gröna skatteväxlingen fortsätta.

Därför hälsar vi med tillfredsställelse att finansministern i onsdags meddelade att skattesamtalen nu kommer att fokuseras på energibeskrivningen och att statsministern i ett tal i Västerås i förra veckan tydligt betonade vikten av en fortsatt miljörelatering av skattesystemet.

En fortsatt amortering av statsskulden är också mycket viktig för Miljöpartiet. Vi anser att det är viktigt att en mindre del av statens inkomster går till räntor. Därmed kan en större del användas för nyttig verksamhet. Miljöpartiet har ständigt betonat vikten av att våra barn och barnbarn ska slippa ta över miljöskuld och statsskuld. Genom att vara konsekventa i den hållningen skapar vi ett ökat frihetsutrymme för nästa generation.

Vi anser också att det är viktigt att statens utgiftstak ligger fast. Det är viktigt av flera skäl att utgifternas andel av bruttonationalprodukten successivt kan minska, inte minst för miljöns skull. Höga och ökande offentliga utgifter gör oss fullständigt beroende av en snabb BNP-tillväxt som kan orsaka ökad miljöpåverkan. Andra sätt att ta ut välfärden än genom att öka sin konsumtion, t.ex. genom att öka sin fria tid genom arbetstidsförkortning, försvåras om inte de statliga utgifterna är under kontroll.

För att det skulle vara möjligt att låta utgiftstaket ligga fast under inrevarande år kunde inte allt planerat bistånd utföras. Detta bistånd kan nu i stället utföras år 2000. Anslaget för biståndsverksamheten ökar nästa år till 0,72 % av bruttonationalinkomsten. Samtidigt höjs bruttonationalinkomsten kraftigt, både på grund av ekonomisk tillväxt och på grund av en teknisk omräkning. Härigenom höjs det ordinarie biståndsanslaget fr.o.m. år 2000 med drygt 1,3 miljarder jämfört med 1999. Dessutom får Sida och UD använda ytterligare 2 miljarder av sparade anslag för biståndsinsatser under nästa år.

Fru talman! Redan i budgetöverenskommelserna hösten 1998 och våren 1999 förhandlade Miljöpartiet fram kraftigt höjda anslag på miljöom-

rådet. I denna budget görs ytterligare påslag för år 2000, bl.a. med 20 miljoner kronor vardera för kalkning och biotopskydd.

Efter påslagen i denna förhandlingsomgång blir det ännu tydligare att svensk miljöpolitik genomgår sin största förnyelse någonsin, och detta redan efter ett års samarbete mellan Miljöpartiet och regeringen.

Anslagen för inköp av skyddsvärd skog är nästa år 350 miljoner, för att sedan höjas till en halv miljard fr.o.m. år 2001. För marksanering anslås 65 miljoner nästa år, och anslagen höjs sedan till 150 respektive 300 miljoner. Anslagsbeloppet för biotopskydd höjs till 70 miljoner nästa år och åren därefter till 125 miljoner.

Förutom detta ökas resurserna för miljötillsyn, miljöforskning och miljöbrottsbekämpning. Det blir också ökade resurser till Livsmedelsverket och Kemikalieinspektionen. Dessutom kommer ett investeringsstöd till solfångare att återinföras för åren 2000–2002.

Fru talman! Det är inte bara löntagarna som har drabbats av de höga egenavgifterna, utan också kommuner och landsting har drabbats. Genom att egenavgifterna har varit avdragsgilla har en betydande del av kommunsektorns skatteintäkter försvunnit. Detta inkomstbortfall har nu successivt kompensrats genom ökade statsbidrag, och nu börjar det se ljusare ut för den kommunala ekonomin.

De generella statsbidragen höjs med 4 miljarder år 2000, och den tillfälliga skatteöverföringen på 1,3 miljarder från stat till kommun förlängs till att gälla även år 2000 och 2001.

Kommunernas ekonomi förbättras också av den snabbare BNP-tillväxten, som gör att kommunernas skatteinkomster beräknas öka med 25 miljarder mellan 1999 och 2000, vilket är nästan 5 miljarder kronor mer än vad som beräknades i vårbudgeten.

Utöver detta avsätts ytterligare en miljard kronor till vårdens år 2001.

Trots dessa generella förstärkningar av den kommunala ekonomin finns det ett antal kommuner och landsting som fortsatt kommer att ha stora problem. Det gäller framför allt kommuner med befolkningsminskning. En särskild kommundellegation kommer därför att fördela riktat stöd till behövande kommuner och landsting. Jämfört med vårbudgeten avsätts ytterligare 700 miljoner kronor för detta år 2001.

Miljöpartiet bedömer att de förstärkningar som görs för kommunsektorn möjliggör en förbättrad situation inom vård, skola och omsorg men att ytterligare åtgärder kan komma att behövas under kommande år.

Avslutningsvis och sammanfattningsvis, fru talman, vill jag säga att denna budget är ännu ett litet steg på vägen mot ett socialt och ekologiskt hållbart samhälle. Just detta är den affärsidé som Gunnar Hökmark efterlyste.

Anf. 8 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! De borgerliga partiernas företrädare tävlade om att säga att det går bra för Sverige. Undantaget var möjligen Karin ”Dysterkvist” Pilsäter, som räknade upp alla de problem som fanns i landet och i världen i övrigt. Ändå inledde hon med att säga att det går bra för Sverige.

Alla fundamentala ekonomiska fakta avseende tillväxt, sysselsättning, priser, räntor osv. visar att det går bra för Sverige. Det är naturligtvis riktigt som flera, bl.a. Lars Bäckström, påpekade, nämligen att det är en samvariation mellan vad som görs i den svenska ekonomiska politiken

Prot. 1999/2000:5
20 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

och som gjorts i budgetsaneringsarbetet under 1990-talet och det som händer internationellt.

Jag vill ändå erinra kammarens ledamöter om att den internationella bilden inte är så enhetlig som man kan tro. Det finns länder som fortfarande har svårt att få i gång sina ekonomier, och det finns andra länder som har haft en mycket bra ekonomisk utveckling under senare år.

Det handlar alltså när det gäller svensk ekonomisk tillväxt i grunden trots allt om det arbete som vi själva har åstadkommit under senare år. Det finns då anledning för svenska folket att glädja sig åt att det arbetet är på väg att ge resultat. Mot den bakgrunden förstår jag att moderaternas nye talesman, den gamle partisekreteraren, nu försöker skriva om den ekonomiska historien.

Gunnar Hökmark talade om det budgetsaneringsarbete som moderaterna inledde i början av 90-talet. Det var nog den mest magstarka omskrivning av svensk ekonomisk historia som vi har sett på i varje fall några årtionden. Han skulle ha kunnat säga: Vi ber nu om ursäkt för det budgetarbete som vi bedrev i början på 90-talet och som ledde till ett fullständigt ekonomiskt moras i den offentliga ekonomin. Det går bra för Sverige därför att den regering som tillträdde efter 1994 års val har tagit itu med det enorma offentliga underskott som åstadkoms av regeringen Bildt.

Det är lite trist att behöva börja sin karriär som ekonomisk talesman med att diskutera vad som hände i början på 90-talet. Jag trodde att vi hade lagt det bakom oss, i varje fall som debattämne. Men, Gunnar Hökmark, när regeringen Bildt avgick 1994 var underskottet i de offentliga finanserna 11 % av bruttonationalprodukten. I dag talar vi om ett överskott. Vi har som ambition att från dessa 11 % i underskott gå till ett överskott om 2 % i de offentliga finanserna.

Jag vet att den moderate partisekreteraren gärna vill se en annan beskrivning av vad som har hänt under 90-talet, men jag tror att det vore bättre att byta spelplan, Gunnar Hökmark.

Gunnar Hökmark talar också om att regeringen inte presenterar någon affärsidé. Jag tycker att det är ett missledande sätt att se på samhällsekonomin med medborgaren som ett slags objekt som man kan hantera hur som helst. Sverige är inget företag i traditionell bemärkelse. Sverige är ett land bestående av löntagare, företagare, pensionärer och andra grupper som gemensamt har tagit och tar ett ansvar för den ekonomiska utvecklingen. Om man ska tala om någon vision i det som den socialdemokratiska regeringen har om dagens och framtidens Sverige, är det naturligtvis ett Sverige som präglas av uthållig tillväxt och social rättvisa. Det är långt från den affärsidéfilosofi som moderaterna representerar.

Gunnar Hökmark sade att allt färre får försörja alltfler i Sverige. Gunnar Hökmark! Det är bara att läsa i finansplanen, där vi kan konstatera att år 1994, när regeringen Bildt fick avgå, sysselsatte sig 74 % av den vuxna befolkningen i åldern 20–64 år i arbete. I dag är vi på väg mot 77 %, och regeringens mål är att 80 % av befolkningen ska vara i arbete år 2004. Det är raka motsatsen till det som Gunnar Hökmark sade.

Jag tror inte att det är någon idé att i första hand ägna tid åt att diskutera det som har hänt. Det vore i stället intressant att diskutera vad som ska hända i framtiden. Jag inser att både Gunnar Hökmarks och andra borgerliga företrädares fullständiga avsaknad i sina inlägg av en diskuss-

ion om fördelningspolitiken är ett tecken på att man inte är intresserad av vilken fördelning vi har av våra resurser i framtiden.

Jag kan konstatera att budgetpropositionens olika förslag för nästa år innebär att den tiondel av svenska folket som har de lägsta inkomsterna får en ökning av sina disponibla resurser med 3 % nästa år. Den tiondel som har de högsta inkomsterna får en ökning med bara hälften så mycket. Det är socialdemokratisk fördelningspolitik.

Om detta hade de borgerliga inte någonting att säga, och om de hade sagt någonting hade de förmodligen menat att det varit felaktigt, eftersom de lägger fram förslag som i stor utsträckning har precis motsatt effekt.

Mats Odell talar i likhet med andra borgerliga företrädare om att det går bra för Sverige. I nästa ögonblick säger han med ett stort antal ord: Passa på nu när det går bra för Sverige att öka utgifterna så mycket som möjligt och minska inkomsterna så mycket som möjligt! Vi såg vad det receptet ledde till i början på 90-talet: växande utgifter och minskande inkomster. Det ledde till en ekonomisk kris som det har tagit fem år att komma ur.

Jag vill påminna om att det ändå var så, Mats Odell, att ni inte lyckades infria *alla* era löften om utgiftsansträngningar. Låt mig bara påminna om att kristdemokraterna föreslog att man skulle satsa 10 miljarder på sjukvården. Det genomfördes aldrig. Det är klart att det hade varit ytterligare 10 miljarder i budgetunderskott om det hade genomförts.

Nu föreslår regeringen att vi ska satsa visserligen inte 10 men 9 miljarder åren framöver på kommuners och landstings gemensamma sjukvårdsinsatser. Jag utgår från att Mats Odell inser att det nu finns ekonomisk grund för att dela ut dessa 9 miljarder. Nu kan det genomföras. Det är inte bara ett löfte utan något som är på väg att bli verklighet, i motsats till de 10 miljarder som kristdemokraterna talade om i början på 90-talet.

Sjukvården är oerhört central för framför allt våra äldre, och i de prioriteringar som regeringen har gjort under senare år har vi lyft fram vården och omsorgen om barnen och om de äldre, liksom inte minst sjukvården, skolan och den högre utbildningen. Det är mot den bakgrunden oerhört viktigt för våra äldre att vi nu gör denna stora satsning på sjukvården framöver. Socialministern presenterar en nationell sjukvårdsplan, som naturligtvis ska genomföras i samverkan med våra sjukvårdshuvudmän med det som kommuner har ansvar för på sina respektive områden.

Det är oerhört viktigt att det kan ske på det sättet att kommuner och landsting med egna resurser och egna inkomster kan vara med om att finansiera en sådan sjukvårdsutbyggnad utöver det som staten kan bidra med genom de 9 miljarderna. I det läget är det allra viktigaste för kommuner och landsting att vi får en bra tillväxt åren framöver.

Som nu senast Matz Hammarström sade ökar ju kommunernas inkomster med 25 miljarder kronor nästa år som ett resultat av att vi nu har en tilltagande tillväxt i svensk ekonomi. För varenda tiondel mer som vi får i tillväxt kommer kommun- och landstingssektorn också att kunna bygga ut sjukvården, skolan och andra oerhört centrala områden.

När jag lyssnade till Lena Ek framhöll hon att Centern tog ansvar för en del av budgetsaneringen under föregående mandatperiod. Det är riktigt. Centern medverkade i den borgerliga fyrtipartiregeringen till rätt många av de bekymmer som vi har jobbat med de senaste åren. Men det

Prot. 1999/2000:5
20 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

är riktigt att Centern också har tagit en stor del av ansvaret för att återställa ekonomin.

Samtidigt säger Lena Ek att det inte sker några strukturförändringar just nu, när tillfället är ganska gynnsamt för att åstadkomma strukturförändringar. Jag skulle vilja påminna Lena Ek om det som regeringen och även Centerpartiet har understött, som verkligen tillhör de stora strukturförändringarna i svensk ekonomi under senare tid. Hela saneringen av de offentliga finanserna, budgetprocessen, utgiftsmålen har varit en del av detta arbete, liksom hela diskussionen om Riksbankens nya roll. Pensionsreformen har väckt internationellt uppseende och erkännande. Det ses med avund i många andra länder att vi har åstadkommit en god pensionsreform för framtiden. Avregleringen av olika marknader har skärpt konkurrenstrycket och kan sänka priserna för framtiden.

Det är många saker som kan krediteras kontot Strukturförändringar som förändrar vår ekonomi, och i budgetförslaget går vi ett steg vidare med sänkningar av marginaleffekterna som leder till att fler kan söka sig ut på arbetsmarknaden, att fler känner att det är god ekonomi att också söka arbete.

De regionala tillväxtavtalen är oerhört väsentliga i det här sammanhanget, eftersom de tar vara på den kraft som finns i varje region, i varje län, i varje del av vårt land. Självfallet ska staten samspela med de starka krafter som finns i kommuner, i landsting, i löntagarorganisationer och i företagorganisationer och som hela tiden föder nya lokala idéer. I det samspelet tror jag att mycket av den framtida regionalpolitiken finns.

Jag har lite svårt att förstå den sammanfattning som Lena Ek ägnade sig åt när hon sade att det visserligen går bra för Sverige men att alla förlorar just nu. Det höll på något vis inte ihop logiskt. Det kanske inte heller var tanken.

Det är inte någon kommunakut som har startats, Lena Ek. Det är en kommundelegation som har tillsatts. Det är inte akuta, brådskande insatser det handlar om. Det handlar om att en del av Sverige har betydande problem med utflyttning, med minskat befolkningsunderlag. Det är en strukturförändring som måste ske i många kommuner och landsting. Där måste staten hjälpa kommuner och landsting att komma i den ekonomiska balans som riksdagen har fattat beslut om att alla ska ha år 2000. Det är ett arbete som inte sker på kort tid. Det är inte något akut arbete. Det är ett långsiktigt strukturarbete som kommuner, landsting och staten ska göra i samverkan. Vi har sett till att det i budgetförslaget finns reella resurser för nästa år, året därpå, år 2002 och åren framöver. Om vi kan gå in med ett sådant arbete tror jag att vi också kan se till att hela Sverige får en chans att utvecklas.

Jag noterar med anledning av Karin Pilsäters anförande att hon i motsats till Lena Ek sade att det hade hänt en del när det gäller strukturförändringar under senare tid. Hon markerade EU-medlemskapet, skattereformen, budgetreformen och liknande. Karin Pilsäter och Lena Ek får väl debattera sins emellan om det har gjorts strukturförändringar eller inte, eftersom Lena Ek förnekar strukturförändringar och Karin Pilsäter räknar upp ett antal sådana som hon tycker har genomförts.

Men det mer intressanta och viktiga när vi nu har en bättre ekonomisk situation tycker jag är att det mål vi har ställt upp, att vi ska ha 2 % i överskott över en konjunkturcykel, inte är ett mål som är kortsiktigt i den

bemärkelsen att vi nu tror att vi bara nästa år ska få en bra konjunktur och sedan är det över. Vi tror naturligtvis att vi ska ha en mer bestående konjunkturutveckling. Det här målet ska kunna leva under en lite längre period.

Det är viktigt, och jag instämmer gärna i det som Matz Hammarström sade i slutet av sitt anförande, att det vi föreslår i form av sänkta skatter, det vi föreslår i form av reformer på olika områden är väl finansierat. Därför skulle det vara intressant att se om Karin Pilsäter och andra, som säger att man kommer att föreslå ännu mer av skattesänkningar på olika områden, också förmår att finansiera dessa ännu mer vidgade skattesänkningar och om det ska ske på det traditionella sättet, nämligen att man minskar insatserna för de arbetslösa, minskar ersättningen för de arbetslösa och minskar ersättningen för de sjuka. Är det just de som har burit tunga bördor som nu igen ska få bära ännu tyngre bördor som ett resultat av att man från borgerligt håll vill driva en annan fördelningspolitik än den som regeringen nu föreslår, dvs. en fördelningspolitik där de grupper som har relativt hyggliga inkomster ska få mer skattesänkningar å la Folkpartiet och Moderaterna och där de grupper som vi i första hand värnar om, låg- och medelinkomsttagare, ska få stå tillbaka även i fortsättningen?

Hela budgetpropositionen har tillväxt och rättvisa som tema, en uthållig tillväxt och en social rättviseutveckling. Det innebär att vi tar ett ansvar för kommande generationer genom att vi prioriterar fortsatt avbetalning på statsskulden och genom att vi prioriterar fortsatta insatser för att pressa tillbaka arbetslösheten för att nå våra sysselsättningsmål. Vi prioriterar den regionala balansen genom ytterligare insatser för de kommuner och landsting som har det allra svårast. Vi prioriterar just utbyggnaden av sjukvården, som inte minst de äldre har störst anledning att känna tillfredsställelse över. I samverkan med kommuner och landsting och med en ökad tillväxt kan vi få både nya statliga och nya kommunala resurser för sjukvården och omsorgen. Framför allt ser vi till att de unga erbjuds en bra utbildning i framtiden. Som ett viktigt fördelningspolitiskt inslag för våra barn och våra barnfamiljer kan vi också via höjda barnbidrag från årsskiftet och via en maxtaxereform ytterligare radikalt sänka de marginaleffekter som gör att vi får ett ökat arbetskraftsutbud. Det gör att vi kan förhindra det som en del tror kan inträffa, men som jag tror att vi kan hålla ordning på, nämligen att vi får en så het ekonomi att vi får tillbaka inflationstendenser och att vi inte får den balans som vi hela tiden vill eftersträva i vår ekonomi, den balans som ska ge oss en hållbar tillväxt i flera år framöver och som ska innebära att vi fortsätter en social rättvisepolitik.

(Applåder)

Anf. 9 GUNNAR HÖKMARK (m) replik:

Fru talman! I regeringens budgetproposition stod i inledningen att man nu sätter punkt för 1990-talets ekonomiska politik. Om det vore så väl. Sanningen är att den politik som förs nu är den vi får leva med i början av nästa sekel, på samma sätt som vi i dag lever med den politik som fördes under 1980- och 1990-talen.

Jag tycker att det är slående att när finansministern går upp och säger att det inte finns någon annan än socialdemokraterna som har bidragit till

Prot. 1999/2000:5
20 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

att något har gått bra för Sverige, tvingas han här i kammarens talarstol räkna upp ett antal av de strukturella förändringar som har genomförts och som sannerligen inte har drivits fram från den kanten av svensk politik: Riksbankens oberoende, avregleringarna och EU-medlemskapet, som det väl var lite si och så med, för att bara nämna några av de åtgärder som finansministern pekade på.

Jag säger detta därför att när vi diskuterar denna politik måste man om man ska vara seriös undvika sådana här målfotografier som visar att det är bra just nu. Det räcker inte som beskrivning. Det intressanta är varför det har gått bra och vad som krävs för att det ska gå bra.

Det är i det perspektivet, fru talman, som det saknas någonting fundamentalt i regeringens ekonomiska politik. Det saknas en analys av de problem som finns i det svenska samhället. Antingen är det så att de inte finns. Segregationsproblemet finns inte. Avfolkningsproblemet i många olika regioner är inte något problem. Utflyttningen av företag är inte något problem. Eller också är det så att regeringen inte ser dessa problem eller att regeringen inte har någon politik för dessa problem.

Jag skulle vilja fråga Bo Ringholm om han vill beskriva vad regeringen avser att göra för att fler företag ska växa fram och att det ska bli ett stopp på utflyttningen av svenska företag. Är det inget problem?

Det står i finansplanen att många branscher i Sverige lider av bristande konkurrens och att den avreglering jag tidigare berörde måste fullföljas. Jag kan nämna tre branscher som präglas av bristande konkurrens, nämligen vård, omsorg och skola. De lider av bristande mångfald, vilket drabbar de enskilda patienterna. Här finns den stora skiljelinjen mellan oss och socialdemokratin. När ni talar om vården, omsorgen och skolan talar ni om landsting och kommuner, medan vi talar om patienternas rätt att själva välja vård, elevers och föräldrars rätt att välja skola, de äldres rätt att själva bestämma över sin vardag.

Vi ser i dagens tidning att Lärarförbundet pekar på att pengarna inte når fram till skolorna, att pengarna inte når fram till eleverna. Det skulle vara intressant att få veta vilka planer regeringen har för att föra makten till de enskilda människorna när det gäller besluten om skolan och sjukvården. Den enskilde ska kunna bestämma mer och kommunerna lite mindre. Mångfalden ska bli större och tryggheten i välfärden desto starkare. Problemen finns inom sjukvården, skolan och omsorgen. Ni gör ingenting åt det. Vi kommer att redovisa en politik för hur enskilda människor ska kunna stärkas.

(Applåder)

Anf. 10 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Jag uppskattar att Gunnar Hökmark inte gjorde ett nytt försök att skriva om den ekonomiska historien i början av 90-talet. Det är ett faktum att den moderatledda regeringen åstadkom ett ekonomiskt moras som det har tagit fem år att ta itu med.

Gunnar Hökmark efterfrågar en analys av hur regeringen ser på dagens och framtidens problem i Sverige. Han nämner särskilt frågor kring segregation, avfolkning och utflyttning av företag. Jag föreställer mig att den lösning Gunnar Hökmark vill anvisa är att marknaden ska klara av problemen, segregationen, utflyttningen av företagen och avfolkningen.

Det är precis tvärtom. Den segregation som finns på många håll i vårt land i dag, som yttrar sig i högre arbetslöshet för invandrare, den avfolkning som sker i vårt land, som yttrar sig i att företagen har färre arbetstillfällen, och den utflyttning som har skett av enskilda företag, har varit en konsekvens av en ekonomi och marknad där de politiska inslagen inte har varit tillräckligt starka för att ge t.ex. invandrarna ett stöd i deras jobbsökande. Det är därför arbetsmarknadspolitiken läggs om, just för att invandrarna via kompetensutveckling och yrkesutbildning ska kunna söka jobb i fortsättningen. Det är därför arbetsmarknadspolitiken läggs om så att de långtidsarbetslösa, med många invandrare, ska få chans till en bra start i arbetslivet. Det är därför regeringen har arbetat intensivt med de regionala tillväxtavtalen för att stärka de regioner i landet som har haft de största svårigheterna att få ett fotfäste för arbetsplatser och företagsamhet. Det är därför regeringen har satsat allt för att få till stånd en ekonomi i balans för att förhindra att företag slås ut på grund av icke sunda statsfinanser. Därför har sunda statsfinanser, låg inflation och låg ränta varit en absolut förutsättning för att äntligen få en tillväxt som gör att efterfrågan ökar. Det är efterfrågan som är alla företags främsta faktor för att växa och bli större.

Den nuvarande utvecklingen med fler och fler företag som har intresse av och vill etablera sig i Sverige är ett exempel på att det ekonomiska arbetet har varit framgångsrikt för att få balansen i ekonomin och den tillväxt som sker.

Jag ska svara på Gunnar Hökmarks fråga om regeringens analys av utvecklingen i framtiden. Den allra mest betydelsefulla sektorn är kompetensutveckling. Det handlar om att ge näringslivet, företagen, arbetsgivarna, kompetent arbetskraft, och att se till att de arbetslösa och arbetsökande får den kompetens som efterfrågas av företagen. Att gifta ihop de två intressena, att mäkla ihop arbetsgivarnas önskan om utbildad arbetskraft och de arbetssökandes önskan om ett jobb, är oerhört viktigt. Detta underlättas av att vi fått utrymme i budgetförslaget för att lägga stora resurser på kompetensutveckling. Det är det allra viktigaste.

Jag håller med om att det vore bra om vi kunde öka konkurrensen, framför allt i de delar av näringslivet som medverkar till att prisnivån är för hög i förhållande till utlandet.

Anf. 11 GUNNAR HÖKMARK (m) replik:

Fru talman! Bosse Ringholm tycks inleda varje anförande med att tala om att han inte ska tala om gårdagen. Sedan använder han en stor del av anförandet till att tala om den och undviker att tala om morgondagen. Jag ska inte gå in i en allmän käbbeldebatt om hur saker har varit, men jag rekommenderar Bosse Ringholm att läsa s. 24 i hans egna finansplan angående den ekonomiska utvecklingen under 1980–1990-talen. Där står att resultatet från slutet av 1980-talet och inledningen av 1990-talet avskräcker.

Är Bosse Ringholm i övrigt tveksam om när saneringen började är det bara att läsa röstprotokollen i denna kammare. Var så pass generös och se att vi lever i en långsiktig utveckling!

Det är på grund av denna långsiktiga utveckling som jag finner det angeläget att fundera kring vad vi gör i dag för att det ska gå bra för

Sverige och människorna i Sverige under nästa decennium och de kommande åren därefter.

Jag blev bekymrad nu när finansministern var uppe i talarstolen. Jag hade frågat honom hur han ser på problemen i en lång rad olika områden. Jag vet inte hur den övriga kammaren noterade saken, men jag upplevde det som att han inte ser problemen. Han nämnde över huvud taget inte utflyttningen av företagande, ägande och företagsverksamhet. I stället hävdade han att bilden är den omvända. Har man den verklighetsbilden, fortsätter man att gå i samma gamla ullstrumpor som en gång i tiden ledde oss in i stora problem.

Det vore bra, Bo Ringholm, om regeringens företrädare, i stället för lite allmänna slabangformuleringar, talade konkret om de förändringar som krävs. Jag är övertygad om att om vi ska klara de problem som finns inom sjukvård, som möter våra elever och äldre, krävs det ökad mångfald och konkurrens i samhället. Ni bekämpar just nu den mångfalden. Ni bekämpar därmed också en del av den ekonomiska dynamik som skulle kunna kombineras med en växande social trygghet.

Det vore bra om regeringen i denna finansplan, i denna budgetproposition, hade redovisat vad man vill göra för att öka människors sociala trygghet. Det är inte bara fråga om allmänna bidrag utan just med hjälp av fler och växande företag, fler och nya jobb. Där saknar ni besked. Det är det som är dilemmat med denna politik. Det är därför som läget är allvarligt för Sverige, och det är därför som vi med kraft kommer att lägga fram ett annat alternativ.

Anf. 12 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! I 2000-talets Sverige är det viktigt för företagen att det finns en god efterfrågan på deras varor och tjänster. Det är också viktigt för företagen att det finns välutbildad arbetskraft till de platser som företagen kan erbjuda. Det är vidare viktigt för företagen att de har goda betingelser för sin näringsverksamhet. Det sker bl.a. via de förslag om sänkta skatter för företagen som finns i budgetpropositionen.

Jag tror att det här sammantaget kan innebära att vi i dag och åren framöver har ett näringsklimat som är väldigt förmånligt och att vi får en kraftig sysselsättningsutveckling. Det är ingen tillfällighet att vi de senaste månaderna har haft den kraftigaste utvecklingen av sysselsättningen sedan 60-talet, då vi började med arbetskraftsundersökningarna.

Det är mycket glädjande om de grupper som hittills har stått utanför arbetsmarknaden i för stor utsträckning, som invandrare, arbetshandikappade och långtidsarbetslösa, nu får chansen att komma in. Det finns konkreta förslag i budgetpropositionen som underlättar dessa gruppers inträde.

För att inte minst bryta segregationen är det oerhört viktigt att vi ger våra invandrare en chans att komma in på arbetsmarknaden. Regeringens förslag om att den som har varit långtidsarbetslös mer än två år ska via en kraftig samhällssubvention kunna komma in på olika arbetsplatser är en uppmaning till alla arbetsgivare och alla företag att fundera på om de inte kan bidra till att bryta segregationen genom att ge invandrare den chansen på arbetsmarknaden.

Det är ett stycke mycket god socialdemokratisk näringspolitik och sysselsättningspolitik som presenteras i budgetpropositionen. Men det är

också viktigt att näringslivet, inte minst i internationellt avseende, är konkurrenskraftigt. Det är mot den bakgrunden som jag gärna ser att konkurrensen och konkurrenstrycket kan växa i många branscher, för att vi ska kunna hävda oss internationellt och för att vi ska kunna pressa ned de prisnivåer som fortfarande är för höga i vissa branscher jämfört med omvärlden.

Det vore intressant om moderaterna hade något bidrag till den konkurrensdiskussionen. I övrigt verkar det som om moderaterna mest är intresserade av att diskutera konkurrensen inom vården. Vi har tyvärr sett alltför många exempel på olika konkurrensinslag i sjukvården och äldreomsorgen som har slutat på ett sätt som medborgarna nog inte har uppskattat särskilt mycket.

(Applåder)

Anf. 13 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Jag hade räknat med att komma in efter den borgerliga attacken.

Jag ska ta upp en sak. Vi är överens om det mesta i politiken efter de diskussioner vi har haft, men vi är oeniga på vissa punkter och har och har haft skilda meningar. Vi har nu lagt fast utgiftstak för åren 2000 och 2001, och dem ska vi leva med. Vi har fått en budget som kanske är den bästa under dessa tak. Jag tror att jag och finansministern är överens om att man först ser på vilka inkomster man har och sedan kan se på vilka utgifter man kan ta på sig. Jag tror att det är en god syn. De utgiftstak som läggs för tre år framåt har bidragit till budgetsaneringen och förenklat budgetprocessen – alldeles säkert i regeringskretsen.

Vi sätter ju preliminära tak på våren här i riksdagen, och det måste betyda att de kan ändras. Jag vill fråga finansministern: Kan man ändra ett utgiftstak? Jag menar att man kan det under vissa omständigheter, t.ex. höja det eller sänka det. Under vilka omständigheter kan man göra det? Det måste man fråga sig.

Om man har 100 i inkomst och sätter av 90 till utgifter och 10 till sparande kan det verka klokt. Man ska inte göra slut på alla pengar utan spara, precis som jag lärde mig i Lyckoslanten en gång. Det är klok politik. Men om man då får 110 i inkomst ett år, alltså en oväntat hög inkomst, skulle man då kunna ta sig före att säga att man det året har råd med 93 i utgifter och ändå kan öka sitt sparande från 10 till 13, och t.o.m. i det läget avstå en del av löneförhöjningen till chefen, dvs. betala tillbaka skatt? Kan man tänka sig en sådan åtgärd?

Det är det som våra diskussioner ibland handlar om när vi diskuterar utgiftstak. Kan man överväga det, finansministern?

Anf. 14 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Det som har varit styrkan i svensk ekonomi under senare tid, och i dag också, är att vi har ställt upp vissa mycket bestämda mål – utgiftsmål och annat – för vår politik och att vi har hållit målen. Det sista är oerhört viktigt; det gäller att också nå de mål som man har ställt upp.

Med en växande respekt för den ekonomiska stabilitet och ekonomiska balans som vi har i ekonomin har vi självfallet ett utrymme för att åren framöver själva välja hur vi vill använda våra resurser på ett annat sätt än tidigare. Det är det som representerar genombrottet i den budget-

proposition vi nu presenterar för 2000-talet, jämfört med det vi har gjort de senaste åren. Vi är alltså inte tvingade till ett visst mått av budgetsanering, utan vi har nu en betydligt större valfrihet. Då kan vi självfallet också diskutera hur vi klarar våra utgifter i det långa perspektivet.

Det som jag hela tiden tycker är oerhört viktigt är att utgiftsnivån inte bara ska ses för ett enstaka år, utan ska vara någonting som vi klarar för en längre tidsperiod. Jag antar att ingen här i kammaren vill komma tillbaka till en situation där vi har dragit på oss en utgiftsnivå som är så hög att vi återigen tvingas börja ett stort och omfattande besparingsarbete. Därför måste det hela tiden vara en balans och en avvägning, så att vi varje år ser vilka resurser som kan användas för utgifter, vilka resurser som kan användas för skattesänkningar och vilka resurser som måste användas för att betala av på vår statsskuld.

Vi kan självfallet bestämma själva i växande omfattning hur detta ska hanteras, om vi framöver kan bibehålla den ekonomiska stabilitet som vi nu har fått.

Anf. 15 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Det är stora och viktiga frågor som vi nu diskuterar, och jag tror inte att vi ska lösa dem och sätta ned foten helt bestämt i denna diskussion. Vi får återkomma till detta och se hur ekonomin utvecklar sig.

Vi i Vänsterpartiet tror att man måste kunna tänka sig den situationen att när inkomsterna ökar ska man också kunna höja utgiftstaken och klara av att amortera samtidigt. Det här är inte två motstridiga punkter, utan de går att förena.

Jag kan uttrycka det i en bild. De flesta av oss är föräldrar, och vi har en prognos. Vi kan gå in på Hennes & Mauritz och se vilken centilong barnen ska ha i en viss ålder. Men vissa barn växer fortare än andra, och då får man anpassa sig efter den verkliga tillväxten och inte bara säga att "du är 13 år och ska ha den här storleken". Om man inte gör det kommer barnen att gå med väldigt korta byxor. Så ska vi inte ha det i Välfärds-Sverige.

Har vi sådana fall? Ja, ibland har vi det. När vi nu t.ex. får en ökad tillväxt i ekonomin får vi ibland ett ökat tryck mot utgiftstaken, hur konstitigt det än låter. Det är saker som bestäms av BNP-utvecklingen, EU-avgifter och bistånd, som kan göra att en god tillväxt innebär att vi tvingas spara hårdare än väntat för att klara utgiftstaken.

Det här är sådant vi måste diskutera. Här pågår en översyn, så vi kan återkomma till frågan. Det är en viktig diskussion, som vi måste föra i konstruktiva termer, så att vi kan bygga välfärd och ha stabila offentliga finanser.

Anf. 16 MATS ODELL (kd) replik:

Fru talman! Det allvarliga är ju, som flera talare har varit inne på, att regeringen inte vårdar grunden för en långsiktig tillväxt. Det talas om strukturpolitik, men det händer väldigt lite. Det verkar som om näringsministrarna på superdepartementet fortfarande håller på att gräva i startgroparna. Här får de akta sig, så att vi inte hamnar i ett läge där det är dags att börja kyla av konjunkturen innan de är klara med några skatteförslag.

Bosse Ringholm berömmar sig av procentsatserna i fördelningsbilagan. Det är en väldig skillnad mellan procent och antal kronor. Det allvarligaste är ju att pensionärerna över huvud taget inte finns med i denna fördelningsanalys.

Stämmer det att en svensk folkpensionär kommer att få en höjning på ungefär 25 kr? Det räcker jämnt upp för att täcka de nya kostnaderna för den höjda TV-licensen.

Finansministern talade också om överskottsmålen, och det är det som jag vill uppehålla mig vid, fru talman. De ska vara långsiktiga. Låt oss granska det lite grann. När regeringen och riksdagen lade fast överskottsmålet på 2 % för den offentliga sektorn var det för att skapa en säkerhetsmarginal i statens finanser inför kommande lågkonjunkturer. Tanken var att man skulle kunna möta nedgångar utan att lågkonjunkturen omedelbart skulle behöva strama åt ekonomin. Men det regeringen i dag presenterar, fru talman, är faktiskt att hela denna marginal i praktiken har försvunnit från statens finanser och i stället hamnat i pensionssystemet. Någon extra marginal för statsfinanserna är det alltså inte längre frågan om. Regeringen räknar t.o.m. med ett strukturellt underskott i statsfinanserna eller i statens finansiella sparande år 2002 på 8,1 miljarder. Samtidigt får ålderspensionssystemet ett tillskott på nästan 50 miljarder. Men statens finanser har ingen buffert längre, Bosse Ringholm.

Det är väl ändå inte så att pensionssystemet kan användas fritt och att regeringen om det går sämre – man ser redan att tillväxten avtar i slutet av kalkylperioden – kan räkna med att bufferten finns i pensionssystemet? Samtidigt är det så att regeringens beräknade amorteringar på statskulden redan i dag är helt beroende av massiva utförsäljningar av statliga företag – 95 miljarder kronor – och av att 45 miljarder överförs från pensionssystemet till statskassan.

Av detta följer, fru talman, att lånebehovet och därmed statsskulden kommer att öka direkt när konjunkturen viker – det gör den ju förr eller senare – eller om utvecklingen blir sämre än den regeringen räknar med. En sådan utveckling ligger faktiskt redan i regeringens egna kalkyler. Vi ser alltså att tillväxten avtar trots att man räknar med att det går bra för Sverige.

Fru talman! Regeringen är med andra ord tillbaka på ruta 1 när det gäller möjligheterna att undvika en finanspolitik som förstärker konjunktursvängningarna. Jag måste fråga finansministern om han inte delar min oro för att statsbudgeten med regeringens i dag föreslagna finanspolitik i själva verket balanserar på en mycket slak lina. Hur bra går det egentligen för de svenska statsfinanserna?

Anf. 17 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Det som är oerhört intressant inte minst för landets pensionärer är att vi nu har kunnat återupprätta den svenska ekonomin – både statens, kommunernas och landstingens ekonomi – och att kommuner och landsting nästa år kan använda 25 miljarder kronor mer exempelvis för sjukvård, äldreomsorg, barnomsorg och skola. Staten kan sedan 1996 varje år öka på de statliga bidragen till kommuner och landsting. Till sammans med de 9 miljarder som vi satsar extra på sjukvården från 2001 till 2004 ger det oss möjlighet att ge framför allt de äldre en bättre sjukvård och omsorg i framtiden.

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

Sveriges riksdag och de politiska partierna har prioriterat diskussionen om vad vi kan göra för att stärka just välfärden. Vi har från socialdemokratiskt håll tagit täten i det arbetet och fått en riksdagsmajoritet som ställt sig bakom också denna stora satsning på vård, skola och omsorg. Det handlar framför allt om sjukvården åren framöver och om att hjälpa de kommuner som har stora svårigheter.

I det perspektivet är inlägget från Mats Odell intressant. Han försöker framställa sig och sitt parti som alla goda gåvors givare. Han talar för att det borde vara ännu mera utgifter och ännu mindre inkomster till staten via ännu större skattesänkningar. Det borde vara ännu mera avbetalningar på statsskulden. Att det inte går ihop är en självklarhet, men det genererar uppenbarligen inte Mats Odell. Jag tycker att det är pinsamt också mot bakgrund av att Mats Odell och hans parti egentligen inte har gillat målet om 2 % överskott utan tyckt att det har räckt med hälften tidigare. Nu plötsligt är det t.o.m. för lågt. Det borde vara ännu högre.

Det är denna typ av ekonomiska – eller oekonomiska – resonemang som lätt leder till att man får en samhällsekonomi i olag och obalans. Man tror att man kan dra i väg utgifterna, minska inkomsterna, betala av ännu mer på statsskulden och låtsas som om ingenting har hänt. Jag hoppas att Mats Odell och kristdemokraterna uppträder mer samhällsekonomiskt ansvarsfullt i fortsättningen. Då skulle det finnas ett utrymme också för en bra dialog.

Jag vill till sist säga till Mats Odell att vi nästa år kan konstatera att den tiondel som har lägst inkomster får dubbelt så mycket tillskott som den tiondel som har högst inkomster. Jag utgår ifrån att Mats Odell ändå tycker att det är bra.

Anf. 18 MATS ODELL (kd) replik:

Fru talman! Jag tror att det vore bra om finansministern bemödade sig om att referera de olika partiernas budgetalternativ på ett korrekt sätt. I kristdemokraternas budgetalternativ förhåller det sig så, att utgiftstaket för åren 2000, 2001 och 2002 är lägre än den socialdemokratiska regeringens. Vi har ordning på vår ekonomi i vårt budgetalternativ. Jag tycker att det är viktigt att finansministern inte försöker ge en helt felaktig bild av detta.

När han sedan talar om kommunernas ekonomi undviker han att svara på min fråga. Stämmer det att den vanlige svenske pensionären av det guldregn som nu faller över allt och alla får 25 kr? Det räcker ungefär till de höjda TV-licenserna. Det vore intressant om finansministern svarade på detta.

Han undvek helt den stora fråga som jag tog upp, nämligen det faktum att det 2-procentiga överskottet fr.o.m. år 2001 helt och hållet kommer att hamna i ålderspensionssystemet. Det finns alltså ingen buffert, vilket var tänkt från början i detta system, för att fånga upp exempelvis en sämre konjunktur och förändringar av inkomsterna eller av utgifterna.

Bosse Ringholm har tid på sig att svara på frågan. Delar han min oro för att finanspolitiken balanserar på en slak lina med den inriktning som regeringen nu har? Det finns ingen buffert av detta slag.

Jag tycker att det vore hedersamt om finansministern något ville kommentera också det faktum att redan dagens amortering på statsskulden förutsätter att ni säljer ut statliga företag för 95 miljarder kronor

under det kommande året och att det överförs 45 miljarder från pensions-systemet till statskassan.

När det gäller de sämst ställda pensionärerna har vi kristdemokrater visat att vi anslår en större höjning av pensionstillskottet. När det gäller fördelningspolitiken, fru talman, ägnade jag en stor del av mitt anförande åt att peka på att det är väldigt många grupper som det inte går bra för när det går bra för Sverige. Där har regeringen inte lyckats med sin politik. Vi kristdemokrater kommer att lägga fram ett förslag. Jag väntar mig en saklig kommentar och en saklig kritik av det förslaget från finansministerns sida, och inte de svepande formuleringar som han här har presterat.

Anf. 19 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Om det är så som Mats Odell säger, dvs. att kristdemokraterna kommer att lägga fram ett budgetalternativ som är i balans, är det ännu mer pinsamt att Mats Odell står här och argumenterar för ökade utgifter, minskade inkomster och ökad avbetalning av statsskulden. Ekvationen går inte ihop. Jag tycker att det är lite trist att konstatera att Mats Odell vill ta tåten i den borgerliga liga som oftast försöker åstadkomma förslag som saknar varje form av samhällsekonomiskt rim och reson.

Anf. 20 LENA EK (c) replik:

Fru talman! Finansministern påpekar vilka strukturförändringar som Centerpartiet har varit med om att dra fram till verklighet. Det är bara att instämma. Det är alldeles korrekt. Men det ironiska är att ett av de områden som nu finns kvar och som har störst behov av strukturförändringar är arbetsmarknadspolitikens område. Finansministern har ju i och med sitt förra arbete ett stort ansvar för att det här behovet av strukturförändringar faktiskt finns kvar.

Det handlar om människor som inte har kommit in på arbetsmarknaden över huvud taget, och det handlar om människor som har blivit utslagna från arbetsmarknaden. Den här gruppen – grovt räknat en halv miljon människor – har det mycket eländigt. De lever i sexmånadersperioder som gör det väldigt svårt för dem att planera sina liv.

Finansministern pratar också om social rättvisepolitik. Skattesänkningarna slår så att den som tjänar 12 000 kr får en sänkning på 145 kr i månaden. Den som tjänar 35 000 kr får en sänkning med 440 kr i månaden, och de fattigaste pensionärerna får en sänkning med 25 kr i månaden. Det tycker inte jag är social fördelningspolitik.

Anf. 21 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Jag noterade att Lena Ek inte bestred den uppgift som finns i finansplanen om att det är den grupp som har den lägsta inkomsten som får den största ökningen av den disponibla inkomsten. Det är naturligtvis viktigt att konstatera att vi är överens om detta.

Dessutom har vi höjt skatterna under 1990-talet med ungefär 50 miljarder kronor. Det har Lena Ek och hennes parti bidragit till som ett led i budgetfinansieringen. 35 av dessa 50 miljarder kronor handlar om de s.k. egenavgifterna. När vi nu kan börja betala tillbaka denna egenavgiftshöjning har vi valt modellen att betala tillbaka krona för krona. Det tycker

Prot. 1999/2000:5
20 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

jag är den mest rättvisa metoden. Den som har betalat 200 kr får tillbaka 200 kr. Den som har betalat 300 kr får tillbaka 300 kr.

Om Lena Ek har någon annan modell att anvisa skulle det vara intressant att se hur rättvis en sådan modell skulle vara.

Jag är medveten om att det inte bara är en budget som handlar om skattesänkningar. Man måste se budgeten i dess helhet. Det mest prioriterade området är satsningarna på de äldres sjukvård och omsorg, på barns och ungdomars skola och barnomsorg osv. Det handlar om att parallellt satsa på arbetet för vården, skolan och omsorgen och det här utrymmet som finns för skattesänkningar. Vi hoppas självfallet att vi ska kunna gå vidare åren framöver också med en god ekonomi.

Anf. 22 LENA EK (c) replik:

Fru talman! Det var bara ett landsting som gick med vinst förra året. I dagens Sverige står massor med människor i kö till vård. Över 19 000 kvinnor slås sönder hemma, och skattesänkingsförslaget innebär en fördelning som gör att de som tjänar minst får minst tillbaka i kronor och ören. De som har det absolut svårast i Sverige i dag är de pensionärer som bara har folkpension och ingen ATP.

Det är inte konstigt i det här sammanhanget att sju landsting har över 200 000 inkassoärenden som gäller patientavgifter. Det är inte rättvis fördelningspolitik. Sedan kan man vända procentsatserna hur som helst, men i verkligheten ser det ut så här.

Anf. 23 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Fru talman! Inte helt oväntat gjorde Bosse Ringholm just det som jag antydde. Han kallade mig nämligen för dysterkvist. Men det handlar inte om dysterkvistar och om att se problem framför sig – jag läser för övrigt bara innantill i regeringens egen budget, och där framgår det tydligt och klart att man själv förutspår en nedgång. Det handlar om hur vi ska kunna utnyttja den goda situationen och omvandla den konjunkturuppgång som vi har i år till en långsiktigt god tillväxt. Man måste ju kunna se framåt också.

För övrigt vill jag bara säga att det är lätt att bli dyster.

Bosse Ringholm sade förut att han trodde att vi hade lagt debatten om början av 1990-talet bakom oss. Det trodde vi också, men nu hör vi hur man retoriskt refererar till vad som hände och tänker tillbaka på hur det var förra gången en finansminister avgick för att han inte fick igenom sin ekonomiska politik och ersattes av en AMS-chef. Den finansministern såg vändningen framför sig. Den vändningen var ju ett fritt fall. Det är klart att det är lätt att bli dyster när man hör hur 1980- och 1990-talen refereras av Ringholm. Men jag vill inte uppta mer tid med att tala om detta. Jag säger bara: Gå hem och läs historia!

Jag vill i stället gå över till fördelningspolitiken. Den är otroligt viktig. Det är viktigt att ha ett dynamiskt perspektiv. Man måste först skapa för att kunna fördela, men sedan ska man också fördela på ett rättvist sätt. Jag vill ta upp tre områden. Det gäller änkorna, vårdköerna och de fattigaste av de fattiga – det handlar om biståndet.

Nobelpristagaren Arthur Lewis sade ungefär så här: Medan dåliga tider märks direkt för de fattigaste tenderar goda tider att gå spårlöst förbi. Jag kan inte annat än hålla med.

Fördelningspolitiskt satsar regeringen i stället på den s.k. maxtaxan. Inga moderata skattesänkningar som jag har hört talas om skulle ge mig så mycket pengar som er maxtaxa. Med tre barn i kommunalt finansierad barnomsorg innebär det här många tusenlappar i månaden för mig, medan mina kompisar hemma som kanske jobbar deltid som hårfrisörskor eller sjuksköterskor knappt får se röken av ett enda öre. De sitter i stället kvar i sina marginalfällor som kombinationen av bostadsbidrag, skatter och dagistaxor på låg nivå ger dem.

Detta är en viktig jämställdhetsfråga därför att jämställdhet handlar mycket om makt. Det handlar inte om att staten ska bestämma hur kvinnor ska göra, utan det handlar om att kvinnor ska kunna bestämma själva hur de ska göra. Därför skulle jag vilja fråga varför man inte i stället satsar på minskade marginaleffekter och ett större svängrum för dem som verkligen skulle behöva det genom ett höjt generellt barnstöd och minskade selektiva och inkomstprövade konsumtionsstyrande stöd. Det ger kvinnor mera makt och är dessutom fördelningspolitiskt mycket bättre.

Regeringens egna prognoser visar att konjunkturen faktiskt toppar i år. Sedan går det nedåt, enligt regeringens egna prognoser. Varför har man en expansiv finanspolitik när tillväxten står på topp och börjar strama åt när nedgången kommer?

Visserligen är det svårt att bedriva konjunkturpolitik enligt traditionell keynesianism, men måste man verkligen vara procyklisk? Kan det ge en bra utveckling framåt?

Anf. 24 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Det är glädjande att konstatera att Sverige är ett av de fyra länder som klarar biståndsmålet, 0,72 % av bruttonationalinkomsten. Det tycker jag att även Karin Pilsäter skulle kunna glädja sig åt, som ett undantag från en av hennes dystra stunder.

Karin Pilsäter uppmanade mig att läsa historia. Jag skulle kunna kvittera med att säga att Folkpartiet har en historia kantad av ett stort och brett engagemang för jämställdhet. Maxtaxeförslaget är i allra högsta grad en reform som främjar jämställdhet.

De väninnor som Karin Pilsäter har som är deltidsarbetande, t.ex. hårfrisörskor, ingår just i den grupp som har det största intresset av det förslag som finns när det gäller maxtaxan. Maxtaxereformen innebär en möjlighet för dem att komma ut på arbetsmarknaden. Det behövs lite mer kunskapsöverföring, Karin Pilsäter!

Anf. 25 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Fru talman! Det är nästan lite patetiskt att Bosse Ringholm ska komma och lära mig om jämställdhet och marginaleffekter. Folkpartiet har ju sedan 1960-talet pläderat just för enhetliga taxor och har försökt övertyga Socialdemokraterna. Det har tagit decennier. Äntligen har fröna slagit lite rot.

Då är det så typiskt att ni tar till de centrala storskaliga lösningarna och ska tvinga alla kommuner att göra på samma sätt. Då kan de inte utforma barnomsorgen på ett sådant sätt som de tycker är bäst. Det handlar om att ta ett samlat grepp i fråga om avgifter, skattesatser, kvalitet, öppettider och alla de sakerna.

Vi tror att både kommuner och enskilda entreprenörer, i väldigt många fall kvinnor, är jättebra på att bedriva barnomsorg. Våra kommunalpolitiker kämpar för enhetstaxa runtom i hela landet. Visst är det bra. Men om ni hade använt de miljarder som ni nu satsar på att mycket drastiskt sänka dagistaxorna på det sätt som vi vill göra, nämligen till ett generellt barnstöd och till att växla ut bostadsbidragen för låginkomsttagarna mot ett generellt stöd, skulle vi få mera makt åt vanliga kvinnor. Vi skulle få större möjlighet för kvinnor att bestämma själva – och inte bara under de år som barnen är små. Jag kan säga till Bosse Ringholm som jag brukar säga till Mats Odell: Barn blir också större, och marginaleffekter och fattigdomsfällor är inte någonting som upphör bara för att barnen börjar i skolan.

Det här är en mycket viktig kvinnofråga, men jag tycker nog att vi borde ta tag i den på ett något bättre sätt.

Sedan är det synd att finansministern inte har någon talartid kvar, för en annan sak som regeringen själv varnar för i budgetpropositionen – inte jag utan regeringen själv – är lönebildningen. Statsbudgeten har mycket låga antaganden om timlöneökningarna, mycket lägre än i de andra prognoser som finns. Då hade det varit bra att veta om regeringen har någon plan för vad man gör om lönebildningen misslyckas. Som jag sade tidigare är en kedja inte starkare än sin svagaste länk.

På massor med sådana här områden tycker jag att det är mycket beklagligt att regeringen inte verkar ha någon horisont. Det är inte så att jag svartmålar, men regeringen måste naturligtvis ta tag i det som är dess ansvar och låta andra aktörer sköta det som de är bra på. När man nu ser regeringens budget får man i stället en känsla av att regeringen vill blåsa på med de goda och roliga grejerna, och sedan är det Riksbanken som ska komma och säga stopp och vara de tråkiga typerna som ser till att konjunkturerna inte går över styr.

För det första är det inte bra ekonomisk politik med detta stopp–gå, stopp–gå. För det andra gör det att den långsiktiga utvecklingen inte blir så bra som den skulle kunna vara. Därför tror jag att ett liberalt alternativ till regeringens budget kommer att visa, och det kommer Bosse Ringholm också att se, att Sverige verkligen har mycket stora möjligheter att skapa en bättre framtid för enskilda människor i Sverige.

Anf. 26 GUNNAR HÖKMARK (m):

Fru talman! Hade finansministern ägnat lite mindre tid åt gårdagen hade han haft mer tid över till att diskutera morgondagen och de utmaningar som där finns. Nu kanske vi kommer att kunna ta del av hans inlägg om och synpunkter på framtiden på samma sätt som vi har kunnat när det gäller hans många olika företrädare. Jag tänker på Kjell-Olof Feldt, Erik Åsbrink och för den delen också Thage G. Peterson, även om han inte är någon företrädare. Vad de har visat är att det går en blockskillnad i svensk politik mellan tidigare socialdemokratiska finansministrar och sittande.

Det är en allvarlig sak. Det visar att man inte tar sig kraften att i regelringsställning möta de problem som vårt samhälle lever i. Det finns ingen i den här kammaren som har hört finansministern ta tag i de frågor som gäller omställningen i den nya globala ekonomin med rörliga skattebaser. Ingen har kunnat höra honom hantera den faktiska förändring som vi ser

i takt med att allt fler av våra stora traditionella företag flyttar ut, liksom det nya IT-företagandet. Om det är någonting som är ett hot mot den enskilda människan är det just detta.

I denna kammare kommer debatter att föras år efter år. Många gånger kommer regeringspartiet att skälla på oppositionspartierna och oppositionspartiet eller -partierna att skälla på regeringspartiet eller -partierna. Men den viktiga frågan är hur det ser ut i verkligheten. Där är sanningen att det i Sverige i dag är alldeles för många som har det dåligt och alldeles för få som har det bra. Vi ser det genom att man inte har förändrat inom sjukvården så att patienter kan välja och personal kan få utvecklas. Vi ser det i form av att resurserna till skolan inte når fram till eleverna och lärarna. Vi ser det i form av en dam i Sundsvall som ringde i dag på morgonen och sade att hennes rullstol hade gått sönder och att hon inte själv kunde ta sig ut.

Detta är konsekvensen av en politik där välfärdspolitiken syftar till att styra över *allas* vardag, i stället för att den sociala politiken tar hand om dem som allra mest behöver vårt stöd.

Det vår politik i Sverige nu måste syfta till är att ta vara på alla de möjligheter som finns i ett samhälle bestående av mängder av människor med olika kunskap och kreativitet, men också att göra detta samhälle anpassat till en ny tids ekonomiska villkor. Det har inte regeringen förmått göra. Vi moderater kommer tillsammans med andra partier att visa på ett alternativ.

Anf. 27 LARS BÄCKSTRÖM (v):

Fru talman! Jag hade hoppats på en replik, men tyvärr är talartiden slut för den moderate deltagaren.

Jag kan i stället vända mig till Lena Ek i Centerpartiet. Lena Ek föreslog i våras att 2 000 miljoner kronor skulle bort från arbetsmarknadspolitiken. Det var det ni föreslog. Lena Ek sade att det inte talas något om kvinnorna i den här budgetpropositionen. Jo, det gör det. Se på fördelningseffekterna! Se på den fördelningspolitiska bilagan! Men visst behöver vi göra mer. Det gäller framför allt statliga insatser, t.ex. i rättsväsendet, men det handlar också om mycket som kan göras i kommunerna för att kvinnor ska kunna gå säkra – gatufriden, Magnus Ladulås gamla princip. Visst, men då behöver vi mer resurser till kommunsektorn. Här står Lena Ek och säger att det inte behövs mer resurser till kommunsektorn, men är vi överens är det jättebra.

Det behövs ingen kommunakut, säger Lena Ek lite föraktfullt. Jo, det behövs det! Vi bör sätta in resurser där de behövs som bäst och inte bara ha generella statsbidrag. Det finns centerstyrda kommuner som nu använder pengarna till att sänka skatten. Därför behöver vi rikta in detta lite vassare än tidigare. Så är det!

Anf. 28 MATS ODELL (kd):

Fru talman! Det är snart dags att sammanfatta den här debatten. Jag tycker att ståndpunkterna står sig ganska väl. Regeringen gläds över att konjunkturen är god – det gör vi alla – och över att det finns pengar att fördela. Det kan dock visa sig vara tillfälliga överskott, eftersom regeringen – av ideologiska skäl och därför att stödpartierna, såsom vi har

Prot. 1999/2000:5
20 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

hört talas om, inte tillåter det – inte orkar vidta de nödvändiga strukturella åtgärderna.

Bosse Ringholm säger till mig att Kristdemokraternas alternativ inte går ihop, att vi har för mycket utgifter och för lite inkomster. Men, Bosse Ringholm, det är faktiskt möjligt att göra en annan prioritering inom de inkomster och utgifter som man har i ett budgetalternativ. Det är det vi kristdemokrater har gjort. Det är därför vi t.ex. säger nej till maxtaxan. Vi satsar på en annan typ av familjepolitik som handlar om att ge mer tid för barnen. Det är därför vi satsar mer pengar exempelvis på pensionstillskott för pensionärerna.

Vi får tids nog möjlighet att diskutera fördelningen av oppositionens budgetalternativ.

Det som förvånar mig är att finansministern blir stum som en fisk inför frågan hur han ser på det faktum att hela överskottet framöver icke hamnar i statens finanser utan i ålderspensionssystemet. På vilket sätt innebär detta en buffert? Ni har alltså lagt upp en politik som är beroende av stora utförsäljningar av statlig egendom – 95 miljarder av inkomsterna. Det är den näst största inkomstposten, fru talman, i den budget som vi har framför oss i dag. Den näst största inkomstposten är utförsäljning av statlig egendom. Jag tror att som tredje storlekspost kommer pengar som tas från AP-fonderna.

Oroar det inte finansministern att vi nu är på väg in i en politik där statsfinanserna går på en slak lina och att man samtidigt inte gör något kraftfullt åt att förbättra villkoren för en långsiktig tillväxt som skulle kunna öka dessa marginaler? Vad gör Näringsdepartementet, vad gör Björn Rosengren och vad gör Mona Sahlin? När kommer deras skarpa förslag?

Här har regeringen verkligen anledning att visa större handlingskraft än hittills.

Sedan fick jag inget svar på frågan om pensionärerna. Får de 25 kr mer i månaden? Varför finns de inte med i fördelningsanalysen? Vore det inte intressant att få veta hur det går för hela svenska folket när man nu försöker analysera välfärdsutvecklingen?

Anf. 29 LENA EK (c):

Fru talman! Vi behöver förändra, och vi behöver förändra ganska mycket i Sverige framöver om människor ska känna lugn och trygghet med de sociala systemen, med arbetsmarknadspolitiken, med näringspolitiken, med regionalpolitiken och med det som vi kallar VSO, vård, skola och omsorg.

Det är roligt att vi har kunnat anslå 8 miljarder kronor framöver till just sjukvården plus den miljard som kommer och som specialriktas. Det kommer att lösa en hel del problem. Men skolan återstår ju. 39 % av undervisningskostnaderna har försvunnit under de senaste åren, och lärarbristen är galopperande. Inom omsorgen är det svårt för de äldre. Och det skatteändringsförslag som finns i denna budgetproposition försätter faktiskt de äldre som inte har någon extra inkomst genom ATP utan bara folkpension i en väldigt svår situation. Jag vill därför åter påminna om att högkostnadsskyddet faktiskt har höjts, och den höjningen åter med god marginal upp de förbättringar som pensionärerna får, de omtalade 25 kronorna i månaden.

I den fördelningspolitiska bilagan talas det om kvinnor. Men i övrigt är kvinnorna borta ur det här materialet. Och jag vill påminna om att resultatet för t.ex. pensionärerna drabbar äldre kvinnor mycket hårt. De förslag som finns är fördelningspolitiskt riktade så att de gynnar dem med hög inkomst, vilket ofta lämnar ensamstående mödrar i en sämre situation relativt sett. Och det finns inte ett ord om att förstärka tryggheten i rättsväsendet och försöka göra något åt de alarmerande siffrorna när det gäller våld mot kvinnor, att över 19 000 kvinnor per år misshandlas ordentligt och att det sker en ständig ökning i stället för en minskning, vilket borde vara det enda rätta.

Det finns inga framtidsförslag när det gäller ny teknik, utveckling och vidareförädling av råvaror, alltså det som i grunden faktiskt är basen för vårt välbefinnande. Där kunde man göra mycket mer. De framtidsförslag som lyfter de människor som nu har det svårt in i en ny och bättre framtid tycker jag saknas i detta material.

Fru talman! Centerpartiet avser att återkomma med våra förslag i vår ekonomisk-politiska motion. Den handlar om decentralisering, mera makt åt människor och att det ska vara nära för människor, den handlar om trygghet, och den handlar om miljö.

Anf. 30 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Men, Lena Ek, ni drar ju in pengar från arbetsmarknadspolitiken – 2 000 miljarder i våras. Har ni lämnat det förslaget? Det slår hårt.

Det sägs att det inte finns några framtidsförslag. Det finns ju mängder med framtidsförslag i detta – kompetensutvecklingen, rekryteringsstöd och stödet för bredbandstekniken som det snart kommer en proposition om. Det finns många framtidsförslag. Men det behövs fler, t.ex. när det gäller arbetstidsfrågan. Den måste också lyftas in. Det är riktigt att kortare arbetstid också är en framtidsreform för att minska stress och utslagning och för att få ett bättre och jämnare samhälle. Men det görs mycket. Kom med, Lena Ek, lämna det blå lägret och kom med i ett rödgrönt samarbete!

Anf. 31 LENA EK (c) replik:

Fru talman! De förändringar som vi har föreslagit i arbetsmarknadspolitiken handlar om att föra över pengar från containerutbildning i sex-månadersåtgärder till varaktig utbildning som ger människor arbete och en bra start inför framtiden.

Kompetensutvecklingsförslaget som Vänsterpartiet talar om handlar om att facken ska bestämma över den skatteökning som företagen får, vilket i realiteten beskär individens frihet.

Bredbandsförslaget handlar i realiteten om att binda ihop kommunalkontoren med varandra. Hur roligt är det, och vilken tillväxt ger det? Det är ju accessnätet som är det viktiga, att få ut bredband och ledningar till företag, till hus, till människor och till utbildningsställen där en utveckling och tillväxt kan ske.

Anf. 32 KARIN PILSÄTER (fp):

Fru talman! Det är bra att Lars Bäckström sitter kvar här, eftersom jag tänkte vända mig till honom. Det finns mycket både när det gäller

statsfinanserna och budgettekniken som vi skulle kunna tala om. Men jag tänkte ta upp tre speciella områden.

Det första gäller änkorna och sveket mot dem. I takt med att ekonomin har blivit bättre har de flesta nedskärningar som har gjorts i olika sociala system återställts. Men för ingen annan enskild grupp har det skett så kraftiga nedskärningar som för just änkorna.

Den socialdemokratiska regeringens behandling av änkorna är skamlig. Men jag tycker att det är ännu skamligare att Vänsterpartiet nu upp-repar sitt svek av sina vallöften till änkorna. För nöjet att få göra upp med regeringen har man nu för andra gången på ett år låtit sina förslag till förbättringar för änkorna falla.

Det andra gäller biståndet. Vänsterpartiet sade i våras att man absolut inte ville stå för den indragning av biståndsanslagen som då skedde, och t.o.m. den värderade andre vice talmannen skrev i Svenska Dagbladet att man hade lyssnat på kritiken och tyckte att detta var oacceptabelt. Men ändå struntar man i kritiken och talar nu om att man har höjt biståndet. Men vad är det för mening med att höja biståndsramarna om man ändå inte får betala ut pengarna?

Det tredje som jag tänkte ta upp är jämställdheten. Vänsterpartiet säger att man är ett feministiskt parti. Men ni vill ju inte att kvinnorna själva ska få mer makt. Ni vill ta makt från männen och ge den till staten. Då vill jag säga följande, Lars Bäckström: Det är inte bara när det gäller feminismen som det är skillnad på liberaler och socialister. Jag tycker att vi ska lämna socialisterna kvar i det här århundradet.

Anf. 33 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Jag har 38 sekunders talartid kvar, så jag hinner inte med allt.

Karin Pilsäter! Att vi inte kan göra allt beror på att vi har utgiftstak som vi också måste respektera när vi har kommit överens om dem. Ni i det borgerliga lägret lovar ökade utgifter, sänkta skatter och snabbare amorteringar. Ni växlar hundringar i tre femtilappar, och då kan de borgerliga partierna lova alla allting. Det kan inte vi. Men om man kan höja utgiftstaken så kan man få ett större reformutrymme. Det är sant, och den vägen kan vi gå. Men vårt parti är inte ett tomteparti som ert, och vi är inte några blå feer.

Anf. 34 MATZ HAMMARSTRÖM (mp):

Fru talman! Jag vill först ta upp biståndet, Karin Pilsäter. Jag vet inte riktigt vilket papper som Karin Pilsäter har läst för att grunda synpunkten att man inte får göra av med de pengar som man får. Faktum är ju att anslaget för år 2000 höjs till 12,1 miljarder kronor och att man dessutom får göra av med 2 miljarder kronor av sitt anslagssparande under nästa år.

Fru talman! Dagens debatt har varit mycket klargörande. Den har visat att det i Sveriges riksdag finns en stabil röd-grön majoritet som är inriktad på att fortsätta arbetet för social och ekologisk hållbarhet och för sunda statsfinanser. Lika tydligt har debatten visat att det finns en famlande och desorienterad borgerlighet som vägrar att ta intryck av verkligheten.

Gunnar Hökmark försöker, utan att övertyga, lansera en ny, mjukare moderat politik med den fattiga barnfamiljen i fokus. Men vad han vill

satsa statliga resurser på är sänkt kapitalskatt och sänkt förmögenhetsskatt. Det behövs stora förändringar för att den nya moderata mjukispolitiken ska bli mer än retorik och yta – en ulv i fårakläder!

Gunnar Hökmark vill också kämpa för elevers rätt att välja skola. Men tala om att slå in en öppen dörr! Har det undgått Gunnar Hökmark att antalet fristående skolor mångdubblats under de senaste åren? Har det undgått Gunnar Hökmark att dessa skolor också finansieras över den kommunala budgeten och alltså även får del av ökade bidrag från stat till kommun?

Varje gång jag möter Mats Odell i en debatt är det samma nähäupplevelse. Varje gång tror jag att han kanske har tagit lite intryck av verkligheten – men nähä! Mats Odell fortsätter att stämma upp sin klagolåt om företagsflykt, kunskapsflykt och kapitalflykt trots att tillgänglig statistik visar att det också sker en kraftig företagsflytt till Sverige, att utländska företag satsar mer kapital i Sverige än vad svenska företag satsar utomlands, att det inte alls är så många akademiker som faktiskt lämnar landet och att hälften av dem som gör det kommer tillbaka med ökad kompetens.

Fru talman! Jag vill sammanfatta något av det som jag uppfattar som klara gröna framgångar i statsbudgeten. En grön skatteväxling inleds. Skattesänkningar på arbete genomförs genom att inkomstskatten sänks. Den tillfälliga skattereduktionen för låginkomsttagare permanentas. Arbetsgivaravgifter sänks ytterligare vid anställning av långtidsarbetslösa. Arbetsgivaravgifter och inkomstskatt sänks för arbetsgivare och arbetstagare som satsar på kompetensutveckling.

Miljöskatterna höjs genom höjd skatt på el, dieselolja och kärnkraftsel.

Nivån på biståndet höjs, som sagt, och en stor del av de sparade medlen får disponeras. Totalt ökar utbetalningarna med 3 miljarder kronor år 2000 jämfört med tidigare år.

Det blir mer pengar till kommunerna.

Det stora miljöpaketet från vårbudgeten förstärks med ytterligare insatser för kalkning, biotopskydd och ersättning för sälskador. Ett investeringsstöd införs för solvärme.

Handikappade med personlig assistans får fr.o.m. år 2001 behålla denna även efter 65 års ålder.

Avbetalningen på statsskulden fortsätter. Vårt mål är att vi som lever nu inte ska överlämna vare sig en miljöskuld eller en statsskuld som inskränker våra barns frihetsutrymme.

Som jag sade i mitt huvudanförande, fru talman, innebär denna budget att svensk miljöpolitik genomgår sin största förnyelse någonsin och att vi tar ännu ett litet steg på vägen mot ett socialt och ekologiskt hållbart samhälle.

(Applåder)

Anf. 35 MATZ HAMMARSTRÖM (mp):

Fru talman! Vad jag sade nyss var mitt slutanförande men jag vill förtydliga en sak, och jag vänder mig då till Mats Odell och Gunnar Hökmark.

Miljöpartiet är *inte* tillväxt- och företagsfientligt – en myt som den borgerliga sidan ständigt upprepar. Det är bara det att vi vill satsa på

åtgärder som främjar företagande utan att de åtgärderna samtidigt leder till ökade sociala och ekonomiska klyftor i samhället.

Anf. 36 ANDRE VICE TALMANNEN:

Därmed finner jag att dagens budgetdebatt är avslutad. Jag vill tacka finansminister Bosse Ringholm och samtliga övriga deltagare i debatten.

Propositionen bordlades.

2 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 14 september.

3 § Avsägelser

Andre vice talmannen meddelade att *Carlinge Wisberg* (v) avsagt sig uppdraget som ledamot i socialförsäkringsutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

Andre vice talmannen meddelade att *Stig Sandström* (v) avsagt sig uppdraget som suppleant i socialutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

Andre vice talmannen meddelade att *Sven-Erik Sjöstrand* (v) avsagt sig uppdraget som suppleant i arbetsmarknadsutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

4 § Kompletteringsval till vissa utskott

Andre vice talmannen meddelade att Vänsterpartiets riksdagsgrupp på grund av uppkomna vakanser anmält Sven-Erik Sjöstrand som ledamot i socialförsäkringsutskottet efter Carlinge Wisberg, Carlinge Wisberg som suppleant i socialutskottet efter Stig Sandström och Stig Sandström som suppleant i arbetsmarknadsutskottet efter Sven-Erik Sjöstrand.

ledamot i socialförsäkringsutskottet

Sven-Erik Sjöstrand (v)

suppleant i socialutskottet

Carlinge Wisberg (v)

suppleant i arbetsmarknadsutskottet

Stig Sandström (v)

5 § Anmälan om partigruppernas företrädare i talmanskonferensen

Med stöd av 1 kap. 7 § och 7 kap. 12 § första stycket riksdagsordningen hade partigrupperna till talmannen anmält följande personer att utgöra partiernas företrädare i talmanskonferensen:

Sven Hultström (s)

Lars Bäckström (v)

Göran Hägglund (kd)

Agne Hansson (c)

Bo Könberg (fp)

Marianne Samuelsson (mp)

Till suppleanter hade nominerats

Britt Bohlin (s)

Ingrid Burman (v)

Chatrine Pålsson (kd)

Birgitta Carlsson (c)

Kerstin Heinemann (fp)

Gunnar Goude (mp)

Andre vice talmannen förklarade de anmälda personerna utsedda till partigruppsföreträdare och suppleanter i talmanskonferensen för tiden till dess nästa riksmöte skulle börja.

6 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Proposition

1999/2000:6 Förmånsbeskattning av miljöbilar

Skrivelser

1999/2000:3 Migration och asylpolitik

1999/2000:20 1999 års redogörelse för företag med statligt ägande

med anledning av prop. 1998/99:131 Ny svensk filmpolitik

1999/2000:Kr1 av Elisabeth Fleetwood m.fl. (m)

1999/2000:Kr2 av Gunilla Tjernberg m.fl. (kd)

1999/2000:Kr3 av Lennart Kollmats och Kenth Skårvik (fp)

1999/2000:Kr4 av Birgitta Sellén m.fl. (c)

med anledning av prop. 1998/99:134 Vissa alkoholfrågor, m.m.

1999/2000:So1 av Gunnar Axén (m)

1999/2000:So2 av Reynoldh Furustrand och Nils-Göran Holmqvist (s)

1999/2000:So3 av Elver Jonsson m.fl. (fp, v, kd, c, mp)

1999/2000:So4 av Chris Heister m.fl. (m)

1999/2000:So5 av Lars Elinderson (m)

1999/2000:So6 av Elver Jonsson och Göran Magnusson (fp, s)

1999/2000:So7 av Yvonne Oscarsson m.fl. (v, s, kd, c, fp, mp)

1999/2000:So8 av Göran Magnusson m.fl. (s)

1999/2000:So9 av Göran Magnusson m.fl. (s, v, kd, c, fp, mp)

1999/2000:So10 av Chatrine Pålsson m.fl. (kd)

1999/2000:So11 av Kerstin Heinemann m.fl. (fp)

1999/2000:So12 av Kenneth Johansson m.fl. (c)

1999/2000:So13 av Gudrun Schyman m.fl. (v)

1999/2000:So14 av Thomas Julin m.fl. (mp)

med anledning av skr. 1998/99:136 Genetisk integritet

1999/2000:So15 av Kerstin Heinemann m.fl. (fp)

1999/2000:So16 av Chris Heister m.fl. (m)

1999/2000:So17 av Kenneth Johansson m.fl. (c)

med anledning av förs. 1998/99:RR7 Riksdagens revisorers förslag angående anpassningen av totalförsvaret

1999/2000:Fö1 av Åke Carnerö m.fl. (kd)

med anledning av förs. 1998/99:RR8 Riksdagens revisorers förslag angående Skolverket och skolans utveckling

1999/2000:Ub1 av Beatrice Ask m.fl. (m)

1999/2000:Ub2 av Yvonne Andersson m.fl. (kd)

med anledning av förs. 1998/99:RR9 Riksdagens revisorers förslag angående Utvecklingssamarbetet – styrning, genomförande, samordning och uppföljning av biståndet

1999/2000:U1 av Murad Artin m.fl. (v)

1999/2000:U2 av Jan Erik Ågren m.fl. (kd)

1999/2000:U3 av Karl-Göran Biörsmark m.fl. (fp)

7 § Anmälan om interpellation

Prot. 1999/2000:5
20 september

Anmälades att följande interpellation framställdes

den 17 september

1999/2000:7 av *Olle Lindström* (m) till försvarsminister Björn von Sydow
Pliktverkets organisationsförmåga

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 28 september.

8 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 17 september

1999/2000:6 av *Inger René* (m) till statsrådet Ingegerd Wärnersson
Ekeskolan

1999/2000:7 av *Mikael Odenberg* (m) till statsrådet Mona Sahlin
Proposition om ändrade turordningsregler

1999/2000:8 av *Birgitta Ahlqvist* (s) till näringsminister Björn Rosengren
Skiftet till år 2000

1999/2000:9 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till jordbruksminister
Margareta Winberg
Missförhållanden i de djuretiska nämnderna

1999/2000:10 av *Ronny Olander* (s) till statsrådet Lars-Erik Lövdén
Internethandelns effekter på statens skatteintäkter

den 20 september

1999/2000:11 av *Claes Stockhaus* (v) till justitieminister Laila Freivalds
Nya polisdatalagen

1999/2000:12 av *Rolf Olsson* (v) till socialminister Lars Engqvist
Förtidspensionering på grund av psykiska besvär

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 28 september.

Prot. 1999/2000:5 9 § Kammaren åtskildes kl.12.57.
20 september

Förhandlingarna leddes av talmannen från sammanträdet början
t.o.m. 1 § anf. 12 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANDERS FORSBERG

/Barbro Nordström

1 § Debatt med anledning av budgetpropositionen.....	1
Anf. 1 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	1
Anf. 2 GUNNAR HÖKMARK (m).....	4
Anf. 3 LARS BÄCKSTRÖM (v)	7
Anf. 4 MATS ODELL (kd)	11
Anf. 5 LENA EK (c)	13
Anf. 6 KARIN PILSÄTER (fp).....	17
Anf. 7 MATZ HAMMARSTRÖM (mp).....	20
Anf. 8 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	23
Anf. 9 GUNNAR HÖKMARK (m) replik	27
Anf. 10 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	28
Anf. 11 GUNNAR HÖKMARK (m) replik	29
Anf. 12 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	30
Anf. 13 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik	31
Anf. 14 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	31
Anf. 15 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik	32
Anf. 16 MATS ODELL (kd) replik	32
Anf. 17 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	33
Anf. 18 MATS ODELL (kd) replik	34
Anf. 19 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	35
Anf. 20 LENA EK (c) replik	35
Anf. 21 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	35
Anf. 22 LENA EK (c) replik	36
Anf. 23 KARIN PILSÄTER (fp) replik	36
Anf. 24 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	37
Anf. 25 KARIN PILSÄTER (fp) replik	37
Anf. 26 GUNNAR HÖKMARK (m).....	38
Anf. 27 LARS BÄCKSTRÖM (v)	39
Anf. 28 MATS ODELL (kd)	39
Anf. 29 LENA EK (c)	40
Anf. 30 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik	41
Anf. 31 LENA EK (c) replik	41
Anf. 32 KARIN PILSÄTER (fp).....	41
Anf. 33 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik	42
Anf. 34 MATZ HAMMARSTRÖM (mp).....	42
Anf. 35 MATZ HAMMARSTRÖM (mp).....	43
Anf. 36 ANDRE VICE TALMANNEN.....	44
2 § Justering av protokoll.....	44
3 § Avsägelse	44
4 § Kompletteringsval till vissa utskott.....	44
5 § Anmälan om partigruppernas företrädare i talmanskonferensen	45
6 § Bordläggning.....	45
7 § Anmälan om interpellation	47
8 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	47

Prot. 1999/2000:5 20 september	9 § Kammaren åtskildes kl.12.57.	48
-----------------------------------	---------------------------------------	----
